

## **VII.10.2. ТРУД**

Географското положение, природните и демографските условия и ресурси на община Перушица обуславят развитието на многоотраслова индустриално-аграрна икономика с профил преработваща промишленост, селско стопанство и услуги, вкл. туризъм и почивно дело. През 2012 година в общината функционират 130 предприятия от нефинансовия сектор, в които са заети 876 лица.

Световната икономическа криза оказва отрицателно въздействие върху обема на чуждестранните преки инвестиции в икономиката на община Перушица. Въпреки това обаче, в 2012 година те нарастват повече от два пъти в сравнение с 2008 и достигат 2 милиона евро.

### **VII.10.2.1. СЕКТОРНА СТРУКТУРА НА СТОПАНСТВОТО**

Отрасловата структура на икономиката на община Перушица е силно доминирана от преработващата промишленост, селското стопанство и сектора на услугите, вкл. туризъм и почивно дело.

Анализът на основните икономически показатели показва, че единствено по броя на предприятията, преработващата промишленост е на второ място след третичния сектор (сферата на услугите).

Що се отнася до останалите показатели на общинската икономика и особено тези от най-голямо значение за нейното териториално устройство, като ДМА и заетите, относителният дял на преработващата промишленост рязко преобладава и заема съответно 68% и 69% от общите стойности на тези показатели в общината като цяло.

#### **ПЪРВИЧЕН СЕКТОР**

##### **▣ Селско стопанство**

Селското стопанство в общината се развива благодарение на отличните природни условия и ресурси (земята заема 55% от площта на общината при 46% средно за страната), съчетани с много дълги местни традиции и опит. Въпреки това отрасълът е далеч от оптималния си капацитет.

Община Перушица развива поликултурно селското стопанство, като растениевъдството доминира над животновъдството. Нивите заемат най-голяма площ (близо 27%) от територията на общината. Най-голямо площ от засетите през 2014 година култури заемат зърнените култури, като пшеница (45% от общата засята площ), пролетен ечемик и царевица за зърно. На второ място са техническите култури - слънчоглед (35% от общата засята площ). Отглеждат се и зеленчуци, които се преработват в местните консервни предприятия.

В община Перушица съществуват стари традиции в отглеждане на трайни насаждения (16%), главно лозарство и овощарство. Най-развитите животновъдни дейности са птицевъдство, овцевъдство и козевъдство. Потенциалните възможности за реорганизация, особено в областта на производството на екологични чисти продукти са високи. Понастоящем стопанствата са много дребни, силно разпокъсани, технологично изостанали и с много собственици, което обяснява наличието на неизползваеми и пустеещи земеделски земи (792 дка, ОПР, 2014) и силно затруднява развитието на модерен агробизнес, съобразен с стандартите на ЕС. Производството е неконкурентноспособно и предимно за собствена консумация. Нивото на организираност на производителите е ниско. Средната възраст на заетите е доста висока от тази за страната като цяло.

##### **□ Инвестиционни намерения**

По данни на общината, инвестиционните намерения в селското стопанство в периода 2012-2014 година се свързват с разширено развитие, на първо място, на

лозарството (винени сортове) – 4 проекта, а също и овощарството (череша, ябълки и орехи) и зеленчукопроизводство. Обръща се внимание на модернизацията на селското стопанство, чрез въвеждане на капково напояване и ново земеделско оборудване.

▫ **Горско стопанство**

По данни от Изпълнителна агенция по горите, Регионална Дирекция по горите Пловдив:

За горските територии – държавна собственост в община Перушица на площ от 1651,3ха има изготвен горскостопански план от 2009г. с период на действие 2009 – 2018г.

За горските територии, собственост, различна от държавната е извършена инвентаризация през периода 2008 – 2009г. За горските територии, общинска собственост в размер на 14,5ха няма изработен горскостопански план. За горските територии, собственост на физически лица, юридически лица и техните обединения с обща площ до 2ха няма изработен горскостопански план, съгласно чл.13, ал.7 от Закона за горите. За горските територии, собственост на физически лица, юридически лица и техните обединения с обща площ над 2ха – до 50ха, собствениците възлагат изготвянето на горскостопански програми съгласно Закона за горите по собствено желание. До момента за община Перушица има утвърдени 6 броя горскостопански програми на обща площ 5,43ха и предвидено ползване на 636куб.м. ст. Маса без клоно. Общата площ на горските територии, собственост на физически лица, юридически лица и техните обединения е 65ха.

Добивът на дървесина в горските територии се извършва съгл. Чл.111, ал.2 от Закона за горите от юридически лица, регистрирани в публичния регистър на ИАГ.

РДГ – Пловдив не разполага с данни за извършен добив на дървесина на територията на община Перушица след утвърждаване на горскостопанския план от 2009г.

За периода 2011 – 2013г. от горските територии са добити общо 6297,66куб.м. лежаща маса в ДГТ – 4911,12куб.м., в гори на физически лица – 1386,45куб.м.

Освен предвидените сечи по горскостопански план е предвидено и подпомагане на естественото възобновяване в трудновъзобновими насаждения.

□ **Изводи**

По данни от горесцитираното писмо, а също така и от Общинският план за развитие 2014 – 2020г. няма развитие на горското стопанство в община Перушица.

Необходимо е насочване на инвеститорски интерес към развитие на горското стопанство, съобразено с горскостопанските планове, изготвени съгласно изискванията на Закона за горите.

**ВТОРИЧЕН СЕКТОР**

В община Перушица вторичният сектор на стопанството е представен единствено от обработващата промишленост.

▫ **Промишленост**

Най-голям брой производства принадлежат към хранително-вкусовата (особено консервната и винопроизводство) и леката (най-вече шивашката) промишленост, но има предприятия за дърво- и метало- обработване, които са добре описани в Общинския план за развитие (2014).

□ **Инвестиционни намерения**

По данни на общината, инвестиционните намерения в преработвателната промишленост на общината през 2013 и 2014г. са насочени към изграждане на:

- Цех за производство на бира;
- Цех за производство на вино;

- Цех за машиностроене;
- Цех за печене и пакетиране на ядки и сушени плодове и зеленчуци;
- Цех за дестилация на алкохол
- Цех за зеленчукови и плодови консерви.

**Териториално структуриране**

Повечето предприятия са съсредоточени в обособената индустриална зона на Перушица (Бивш стопански двор № 1 и 2)

**Изводи, насоки**

След анализа на настоящата ситуация в система труд могат да се направят следните заключения:

- Част от действащите предприятия с начин на трайно ползване – за производство се намират извън урбанизираната територия и не са осигурени с действащи устройствени планове – бивш стопански двор 1 изцяло, бивш стопански двор № 2 – частично, също така терените северно и югоизточно от кв.Пастуша.
- Тенденции към съживяване на преработващата промишленост, обуславящи необходимост от осигуряване на територии за развитие.
- Съществува траен инвестиционен интерес към терени за производство и обслужване и обвързването им с туристическия бизнес.

### **VII.10.3. ФУНКЦИОНАЛНА СИСТЕМА ОБСЛУЖВАНЕ / ТРЕТИЧЕН СЕКТОР /**

#### **VII.10.3.1.Туризъм**

**Туристически ресурси**

Природните и антропогенните туристически ресурси, както и транспортно-географското разположение на община Перушица са добре изучени, инвентаризирани и оценени като много добра предпоставка за развитие на различни видове туризъм, както вътрешен, така и международен. Разположението на общината на границата между Горнотракийската низина и Родопите предлага атрактивна комбинация от полски и планински ландшафти, а транспортно-географската близост на град Перушица (24 км) до втория по население град в България и, съответно, втория по значение в страната потребителски център на туристически услуги предоставя на разглежданата община рядка възможност да се развие, от една страна, като изходен пункт за планински туризъм, а от друга, като крайна дестинация за селски, еко-, пешеходен, велосипеден, конен, спортен, ученически, кулинарен и винен туризъм. Близо 35% от територията на общината са гори, а над 2% - водни площи. Значителното културно-историческо наследство, чиято туристическа анимация едва започва, допълнително обогатява потенциала на община Перушица за превръщането ѝ в международно известен туристически център.

**Изводи, насоки**

Териториалното устройство на общината трябва да бъде съобразено с предварителното изготвяне на стратегия и поетапен план за развитие на общината като интегриран туристически център. Развитието на този център ще бъде специално насочено към определен сегмент от туристическия пазар, който би бил най-подходящ потребител на ресурсите и услугите, които общината би могла да предложи. Една от най-важните цели на туристическата стратегия на общината трябва да бъде именно изграждането на инфраструктура на туризма, която ще интегрира наличните природни и антропогенни туристически ресурси, материално-техническата база на туризма в общината и обслужващите кадри в туристически „пакет” „община Перушица”, оформен

съобразно търсенето от страна на центровете, генериращи туристи. Така например, връзката на общината с областен център, чрез екопарк „МАРИЦА“ – „Спортна база „Оризари“, може да включва велоалея, чието продължение към планината би привлякло специфична група млади екотуристи. Интерес представляват и възможностите на общинското летище да обслужва туристи, които практикуват въздушни спортове. Евентуално решение за приоритетно развитие на туристическата индустрия в община Перушица предполага подчиняване на цялостното социално-икономическо и културно развитие на общината на тази цел.

### VII.10.3.2. ОБРАЗОВАНИЕ

Образователната инфраструктура в община Перушица е в много добро състояние. Тя се състои от две обединени детски заведения (ОДЗ), едно общообразователно училище (ОУ) и една професионална гимназия по лозарство и винарство (ПГЛВ). Последната осигурява връзката между местната образователната система и специализацията на селското стопанство в общината.

Детски градини <sup>1</sup>	Детски учители	Деца
2	17	234

Таблица 1. Брой на детските градини, детските учители и посещаващите деца през 2013/2014 г. в община Перушица

През 2013/14 година се нарушава тенденцията към увеличаване броя на децата за периода 2011-2013 година в обединените детски заведения („Радост“ и „Тракийче“). Те се посещават от 18 % по-малко от предходната година (286 деца през 2012/13). В помощ на младите родители, функционира детска млечна кухня за децата от 10-месеца до 3 години, които не посещават детски заведения. Материално-техническата база в детските заведения е в много добро състояние: отопляват се с локално парно, разполагат с физкултурен салон и музикален кабинет. През 2011 г. с европейски средства е извършена хидроизолация и топлоизолация на покрива и стените, и изцяло подменена дограмата в двете сгради. Помощният персонал е 22 души.

	Общо 1	Общо-образователни училища	В %	Професионални гимназии и професионални училища (II степен професионална квалификация)	В %
Преподаватели	1	1	1	20	49
Учащи	59	21	7	238	43
1Вкл. директорите и помощник-директорите с преподавателска заетост във всички видове училища; не включва възпитателите.					

Таблица 2. Преподаватели и учащи по видове учебни институции през учебната 2013/2014 г. в община Перушица

Учащи през учебната 2013/2014 г. по видове учебни институции за община Перушица са общо 559, приблизително 12% по-малко от предходната година. По-голяма част от тях (57%) се обучават в гимназията, а останалите в професионална гимназия.

ОУ „Петър Бонев“ е единственото общинско училище в община Перушица. Общият брой на учениците в него (321 ученика, разпределени в 14 паралелки) слабо се

увеличава в сравнение с 2012 г. (309 ученика) и 2013 г (315). Учениците от начален курс са обхванати в целодневно обучение. За всички ученици от I до IV клас са осигурени безплатни закуски и столово хранене на обяд. Всички учители притежават необходимата професионална квалификация. Училището разполага със специализирани кабинети за обучението по информатика и английски език - отделни за начален и прогимназиален курс, изобразително изкуство, домашна техника и икономика, готварство, ромски фолклор, история, 4 кабинета за извънкласни занимания по интереси, от които 1 кино зала и 3 игротеки, библиотека и два физкултурни салона.

Професионалната гимназия по лозарство и винарство „Христо Ботев“ е държавно училище към Министерство на земеделието и храните с 4-годишен срок на обучение по специалностите „Лозаровинарство“, „Механизация на селското стопанство“ и „Трайни насаждения“. Разполага с учебно-опитното стопанство. Между 2010 и 2012 година броят на учениците в гимназията леко нараства до 320 ученика, но през учебната 2013/14, техният брой е 238. Гимназията разполага и със задочна форма на обучение.

	Общо	Нежелание		Семейни причини	Заминали в чужбина
		Всичко	В т.ч. навършили 16г.		
Общо	46	9	6	21	16
I-IV клас	11	-	-	5	..
V-VIII клас	22	..	..	12	9
IX-XIII клас	14	..	..	4	..

Таблица 1. Напуснали по причини от училищата в община Перушица за учебна 2012/2013 година

Общинската образователна система в община Перушица се характеризира със сравнително висок дял на напусналите училищата за учебната 2012/2013 година, 7% от общия брой (46 ученици). Най-голям дял от напусналите са по семейни причини, а на второ място са заминали за чужбина. Като се има предвид, че най-острият проблем на образователната структура на местното население е сравнително големият относителен дял с основно, начално и незавършено начално образование, основна част от които са от ромски произход, образователната инфраструктура трябва да бъде приспособена, в синхрон със социалната служба, да мотивира, както децата, и възрастни да повишават образователно си ниво.

#### VII.10.3.3.ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването в община Перушица е приведено в съответствие със законовите изисквания на здравната реформа. То е организирано само в едно направление - лечебни заведения за доболнична помощ. Болнична помощ на населението се осъществява в областния център гр. Пловдив. Доболничната помощ е представена от 5 общопрактикуващи лекари, 4 стоматолози и 1 лаборатория за медицински изследвания. Те се помещават в сградата на община Перушица – бивша поликлиника /с изключение на един стоматологичен кабинет/.

Другите видове доболнични лечебни заведения – здравен център, стоматологичен център, различните видове лаборатории се са представени на територията на община Перушица. Този тип здравни услуги от извънболничните заведения се предлагат в община Пловдив. Така на практика в общината не се затваря

пълният цикъл на извънболничната лечебна помощ на населението. Това се отнася и за спешната и неотложна медицинска помощ.

В общината има три аптеки: ЕТ „Деница – Милка Букова“, ЕТ „Хигия- Георг Арабад-жиев“ и „Алтея 52“ ЕООД.

Към дейността по здравеопазване се отнасят детските ясли, част от ОДЗ „Тракийче“ и „Радост“, с по една яслена група във всяка ясла. Общият брой на децата е 46.

Материално - техническата база в сектора здравеопазване е в незадоволително състояние. Необходими са средства за закупуване на съвременен оборудване и подобряване състоянието на сградата на бившата поликлиника. Друг проблем е високият дял на здравно неосигурени лица, предимно от ромски етнос, което ограничава достъпа им до здравни грижи. Община Перушица е насочила усилия към провеждане на широка разяснителна дейност за информиране на гражданите за техните права и задължения като здравноосигурени лица.

#### □ Изводи

Пред сектора здравеопазване стои необходимост от повишаване нивото на здравното обслужване, повишаване квалификацията на медицинския персонал и разнообразяване на предоставяните здравни услуги.

#### VII.10.3.4.СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

**Ангажиментите** на местната власт са ориентирани към развитието и издръжката на определени социални дейности. Те са ориентирани основно към подпомагане на лица и групи в неравностойно социално положение – с физически и здравословни проблеми.

**Броят на обектите и капацитетът на инфраструктурата** на социалните дейности до голяма степен се определя от контингентите от лица в неравностойно социално положение.

На територията на общината функционира отдел "Социална закрила" към Дирекция „Социално подпомагане“, град Стамболийски.

Съгласно Наредбата за условията и реда за предоставяне на социални услуги се предоставят два вида социални услуги - услуги, които се предоставят в общността и в специализирани институции. В общината няма разкрити услуги, представяни в специализирани институции. Услугите, които към настоящия момент се предоставят в общността.

#### **Социални услуги в общността:**

На територията на община Перушица се предоставя услугата Домашен социален патронаж. Домашният социален патронаж /ДСП/ е форма на дългосрочно или краткосрочно предоставяне на услуги в общността, която се финансира от общинския бюджет, дарения и хуманитарни помощи, спонсорство и осъществяване на проекти, свързани с дейността. ДСП осъществява предоставяне на социални услуги в обичайна домашна среда. Потребителите на този вид социална услуга са възрастни хора, ветерани и военноинвалиди и хора с увреждания. ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни по домове, свързани с приготвяне и ежедневна доставка на храна по домовете на потребителите, съдействие за снабдяване с необходимите помощни технически средства при ползватели с увреждания, битови услуги. Социалната услуга е мобилна.

МТБ, предоставяща тази услуга, се характеризира с влошаващото се състояние на енергийните характеристики на сградата. В тази насока, общинското ръководство е подготвило проект за изграждане на нова сграда, където домашния

социален патронаж ще може да се премести и да функционира в добра обстановка. Инициативата е на етап технически проект.

В община Перушица функционират Клуб на пенсионера и Клуб на и за хората с увреждания като форма на социална интеграция. Чрез предоставянето на този вид социална услуга общината цели да се гарантира равноправното положение на възрастните хора и хората с увреждания, преодоляване на изолираността чрез създаване на условия за интегриране в обществото, съответно с техните желания и способности. В Клуба на хората с увреждания изпълнява своята дейност Сдружението на и за хора с увреждания „Надежда“.

#### **Проекти**

По проект на Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“, чрез Дирекция Социално подпомагане на територията на община Перушица се предоставя услугата „Личен асистент“. Работата е насочена към облекчаване на трудното положение на самотните и болни хора, нуждаещи се от постоянни грижи и помощ при задоволяване на ежедневните им потребности, към подпомагане и разширяване възможностите им да водят самостоятелен живот.

Съвместно с Агенцията за социално подпомагане община Перушица изпълнява проект „Подкрепа за достоен живот“, който цели предоставяне на почасови услуги за лична помощ, за социална подкрепа и включване и комунално-битови услуги на нуждаещи се хора с увреждания и възрастни хора, от наети и обучени безработни лица в Звено за услуги на Домашен социален патронаж. Към момента работят 8 човека.

#### **VII.10.4. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА, ОТДИХ И СПОРТ**

Зелената система на разглежданата територия се състои от различни по вид и категория зелени площи, гори, горски паркове, защитени територии, лесозащитни пояси, трайни насаждения, водни площи, изолационна зеленина и др. Те са основни елементи на зелената система на общината, като формират комплексна среда за отдих и спомагат за подобряване на микроклиматичните условия на района.

##### **Условно зелените площи могат да бъдат разделени на два вида:**

- в границите на урбанизираната територия и
- в рамките на землището.

**В урбанизираната територия** зелените площи предполагат широко обществено ползване, улично озеленяване, зелени площи с ограничено ползване (дворищно озеленяване, озеленяване на публични пространства и площади, озеленяване в обекти на комплексното обществено обслужване) и зелени площи със специфично предназначение (такива в границите на града са съществуващите гробища).

Зелена система играе ефективна роля върху редица екологични и микроклиматични фактори - пречиштането на въздуха, влажност, подобряването на микроклимата, туширане на шума, естетизация на заобикалящото ни пространство и комфорта на обитаване, като цяло.

Градът е сложна екологична система, която се състои от социални икономически и природни фактори. Подходящата зелена система играе ефективна роля върху пречиштането на въздуха, подобряването на микроклимата, туширане на шума, естетизация на заобикалящото ни пространство и комфорта на обитаване.

Зелената система на община Перушица има три основни аспекта: Функционален, Естетически и Екологичен:

- **Функционалният аспект** се обуславя от функцията и предназначението на зелените площи. От тяхната насоченост и обезпеченост, като съдържание.

- **Естетическият** е свързан с пространствената визия на града. С облика, който придава, както отделният парк - сам по себе си, така и въздействието на Зелената система, като цяло върху урбанизираната градска среда.

- **Екологичният** аспект е свързан с екологичната ситуация на гр.Перушица вследствие на природните фактори – климат, микроклимат и антропогенните натоварвания върху средата - замърсяване, шума, изкуствената среда на живот и други човешки фактори влошаващи качеството на природната среда. Постигането на определен екологичен комфорт чрез една добре изградена и функционираща зелена система е най-практичният и важен от здравословна гледна точка аспект. Растителността е единствения източник на кислород, от който нашият организъм жизнено се нуждае, за да функционира. Абсорбцията и филтрацията на вредни газове, фини прахови частици и други физически примеси във въздуха на утежнената градска среда е от огромно значение. Това се извършва единствено от вегетативната маса на растенията.

Тези три аспекта определят необходимостта от устойчива Зелена система, която се характеризира с качествени и количествени показатели, осигуряващи комфорта на обитаване в град Перушица.

Като количествени показатели в строителните граници на града са важни зелените площи за широко обществено ползване - парковете и градините. От нормативна гледна точка се преизпълняват показателите за тези зелени площи, където 8 м<sup>2</sup>/об. е необходимият законен минимум. В границите на урбанизираната територия са осигурени 118 035,11 м<sup>2</sup> или 11,804 ха площи за паркове и градини. При прогнозно население от 8200 жители с времеви хоризонт от 2030 година, се покриват почти два пъти минимално необходимите зелени площи от 6,56 ха. Постигнатият показател на зелени площи за широко обществено ползване в строителните граници на града е 14,4 м<sup>2</sup>/об.

Съществуващото гробище в източната част на града се разширява. Терените предвидени за гробище са 2,5 ха или по 3,05 кв м/об. Надвишен е почти трикратно необходимият минимум от 1,3 кв м/об.

Зелените площи за широко обществено ползване са концентрирани в пет големи парка, които са свързани чрез по-малки зелени площи, зелени ивици и улично озеленяване в единна зелена система, обслужваща населението на гр.Перушица. Предвижда се масирано озеленяване покрай реката преминаваща през урбанизираната територия. На определени места (при влизането на реката в града, в централната градска част и при излизането на река Перушенска от града) ще се случат зелени "избухвания" на зелени зони и паркови площи, които ще придадат специфичен облик на тази територия.

**Вторият вид /извън урбанизираните територии/зелени площи** в Община Перушица са всички зелени площи, гори, горски паркове, защитени територии, лесозащитни пояси, трайни насаждения, водни площи, изолационна зеленина, тематични извънградски паркове, които са основен елемент на Зелената система на общината и формират комплексна среда за отдих и спорт.

В системата на отдиха спортът се проявява в два аспекта – спортуващи за здраве и високо спортно майсторство. Спортните обекти, свързани с отдиха, са предимно на открито и са обвързани с обществените озеленени площи, с дворовете на обществени сгради – най-вече в училищата и закрити спортни зали.

Терените предназначени за спорт в границите на населеното място и крайселищната територия са 140,22 дка или 17,1 м<sup>2</sup>/об. Тази цифра е показателна за насочеността на плана, който набляга на "зеленият" подход, щадящ територията и



насоките свързани със здравето на жителите на община Перушица. В своите граници Община Перушица може да задоволи само ежедневиият отдих.

## **VII.11. ТРАНСПОРТНА И ИНЖЕНЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА**

### **VII.11.1. ТРАНСПОРТНО - КОМУНИКАЦИОННА СИСТЕМА**

Град Перушица е разположен в близост до гр. Кричим, на 24км. югозападно от областния център - град Пловдив, на 12 км. южно от гр. Стамболийски, граничи на юг и изток с Община Родопи, а на запад – с Община Кричим. Община Перушица има за местоположението си добра транспортна инфраструктура. Осигурени са връзки до Областен център Пловдив, съседни населени места, автомагистрала „Тракия” и железопътна линия – София – Бургас. Чрез усъвършенстването на транспортната инфраструктура ще се осигури устойчиво развитие на територията и подобряване на качеството на живот, като и дългосрочна финансова и икономическа ефективност чрез разумно териториално-устройствено планиране.

#### **VII.11.1.1. Пътна инфраструктура – ДИАГНОЗА и класификация:**

Община Перушица има много добро разположение и бърза транспортна връзка чрез Общински път 86212 до гр. Стамболийски и чрез републикански път 8005 до главна пътна артерия отстояща на около 19 км, а именно АМ „Тракия” А1 (Е–80) „Граница Югославия-София-Пловдив-Свиленград-граница Турция”. Автомагистралата е част от транспортни Паневропейски коридори № 4 и 8.

Общоевропейският транспортен коридор № 4 (Дрезден/Нюрнберг-Прага-Виена /Братислава-Гьор-Будапеща-Арад-Констанца/Крайова-София-Солун/Пловдив-Истанбул) провежда международните потоци между Румъния, България и Гърция посредством българския участък Видин-София-ГКПП Кулата, а транзитните потоци към Турция се провеждат по направлението София-Пловдив-Свиленград-ГКПП Капитан Андреево.

Главното направление на паневропейски транспортен коридор № 8 е: Бари/Бриндизи - Отранто/Отрантски проток - Драч/Вльора - Тирана - Елбасан - Кяфасан - Струга - Кичево - Гостивар - Тетово - Скопие - Куманово - Крива паланка - Деве баир - Кюстендил - София - Пловдив - Бургас/Варна. Направлението на коридора гарантира неговото взаимодействие с още три паневропейски транспортни коридора. На българска територия той се пресича или се свързва пряко, с трасетата на коридори № 4, № 9 и № 10, като трасето на коридора съвпада в участъка София - Пловдив с този на коридор № 4, а този участък е част от продължението на коридор № 10 по направлението Ниш - София - Пловдив - Истанбул.

Републикански път III-8602 „Пловдив - Злати трап - Брестовица - Перушица - Устина – Кричим” е с дължина на територията на общината 4,35км. – от км. 11+000 до км. 15+350, съгласно извършеното през 2003г. километриране на пътища от третокласната републиканска пътна мрежа. Дължина на съществуващ републикански път – 4350м.

Общински път 86212 „с. Чурен – с. Скобелево – гр. Перушица - гр. Стамболийски” преминава през територията на община Перушица с обща дължина 21,15 км. Чрез него се осигурява достъп и до хижа Върховръх. В границите на Община Перушица попадат 17,80 км. от общински път 86212.

Уличната мрежа в град Перушица се състои от второстепенни улици – събирателни и обслужващи. Общата дължина на уличната мрежа е 21 800м., като дължината на събирателните улици е 5 800м., а на обслужващите улици е около 16 000 м. На територията на града няма обществен градски транспорт.

Северозападно от град Перушица е разположено селскостопанско летище /нефункциониращо към момента/. Пистата е в посока югозапад – североизток.

#### **VII.11.1.2. Принципни постановки и задачи от заданието от Възложителя – Община Перушица:**

▫ Съществуващата пътна мрежа обезпечава в достатъчна степен транспортната достъпност до и от Община Перушица, но оптималният вариант не е достигнат. Републикански път III-8602 преминава през центъра на общинския град

▫ Да се изследват възможни трасета за обходен /околовръстен/ път като част от републиканската пътна мрежа с цел освобождаване на населеното място от транзитно движение.

▫ Да се сведе до минимум отнемането на плодородни земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване;

▫ Да се създадат устройствени възможности за използване на природния и културно-исторически ресурси за развитие на отдиха и туризма, при съблюдаване режимите на опазването им;

▫ Да се предложат решения за развитието на социалната и техническата инфраструктури.

▫ Културното и историческо наследство представлява един от най-ценните ресурси на Община Перушица, предпоставка за развитие на интензивен местен и международен туризъм. Да се осигури необходимата инфраструктура за превръщането на паметниците в обекти на масово посещение – приемна и информационна инфраструктури, благоустрояване, условия за транспортен и пешеходен достъп и др.

▫ Да се предвиди двустранно улично озеленяване по новопроектирани улици към селищни образувания със стопанско предназначение, разположени в близост до територии за обитаване. Да се предвиждат необходимите площи за защитни насаждения.

▫ Доизграждане на защитното транспортно озеленяване, включително чрез уширяване и уплътняване на крайпътните пояси, където това е възможно.

▫ Транспортно -комуникационното решение в ОУП да изследва и отчете инвестиционните намерения, заявени в Община Перушица, а именно:

- Имоти, западно от стопански двор №1 / за пивоварна, винарска изба, къща за гости/ и разширение на стопански двор №2 в посока юг-изток.
- Застроени парцели от югоизточен край на регулацията на града;
- Язовир;
- Паметник на трите поколения;
- Имот Норките;
- Имоти, източно от Червената църква;

#### **VII.11.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ**

Преди разглеждането на техническите аспекти на водоснабдителната и канализационна система на разглежданата територия трябва да се подчертае един особен факт.

По същество, Община Перушица се представлява от гр.Перушица. На територията на общината няма други обособени населени места. Квартал Пастуша, въпреки че е ситуиран отделно от града, има статут на квартал. Други застроени територии в землището на общината няма отделно обособени.

Втори особен признак на ВК инфраструктурата на гр.Перушица е, че тя няма връзка с други подобни инфраструктурни системи, както е например при електроснабдителните системи. ВК мрежите на града функционират и обслужват само

града, без да се влияят от ВК мрежите на съседните населени места. Нещо повече, двете системи/водопроводна и канализационна/ работят независимо една от друга.

#### VII.11.2.1. Водоснабдителна система

##### ▫ Съществуващо положение

##### ▫ Водоизточници

Град Перушица се водоснабдява от два водоизточника.

Първият водоизточник е каптиран извор „Червената църква“, намиращ се в близост до раннохристиянската базилика „Червената църква“, североизточно от града. Капацитетът на водоизточника е 25л/сек.

Вторият водоизточник са два броя шахтови кладенци, изградени в терасата на р.Въча, на около 4км западно от града. Общият дебит на двата кладенеца е 57л/сек.

Първият водоизточник се обслужва от помпена станция „Перушица 1“. Последната е оборудвана с четири броя помпи:

- 2 бр.вертикални помпи с характеристики  $Q=25\text{л/сек}$ ,  $H=125\text{м}$ ,  $P=45\text{kW}$
- 2 бр.хоризонтални помпи с характеристики  $Q=25\text{л/сек}$ ,  $H=80\text{м}$ ,  $P=37\text{kW}$
- отделно е монтирана една вертикална помпа за кв.Пастуша с характеристики  $Q=1,4\text{л/сек}$ ,  $H=125\text{м}$ ,  $P=4\text{kW}$

Обеззаразяването на водата се реализира на място чрез хлор-газ, съхраняван в бутилки.

Вторият водоизточник се обслужва от помпена станция „Перушица 2“, оборудван както следва:

- потопяема помпа  $Q=16\text{л/сек}$ ,  $H=23\text{м}$ ,  $P=3\text{kW}$
- 2 бр.хоризонтални помпи  $Q=70\text{л/сек}$ ,  $H=160\text{м}$ ,  $P=110\text{kW}$
- 2 бр.хоризонтални помпи  $Q=28\text{л/сек}$ ,  $H=190\text{м}$ ,  $P=110\text{kW}$

Обеззаразяването на водата се реализира на място чрез хлор-газ. Около двата водоизточника са организирани санитарно-охранителни зони. Наличен е трети, не особено съществен, водоизточник – съществуващ каптаж с дебит 3,5л/сек. Това е стар водоизточник, намиращ се на около 5,5км южно от града, по поречието на р.Стара река. Ниският дебит, трудният достъп и трудоемката му експлоатация дефинират неговата елиминация като водоизточник.

#### VII.11.2.2. Замърсяване на водоизточниците

Качествата на подпочвената вода се следи от Оператора – „ВК“ ЕООД – гр.Пловдив и се води необходимата документация. Съществени отклонения не са регистрирани.

#### VII.11.2.3. Външни/довеждащи/ водоводи

Особеност на водоснабдителната система на града е, че при два основни водоизточника имаме три довеждащи водовода до града.

От ПС „Перушица 1“ към града има два водовода. Единият водовод захранва ниската зона на града. Дължината му е 1454м и е изпълнен от тръби PEHD с диаметър  $\Phi 200$ . Вторият водовод от ПС „Перушица 1“/от помпената група с по-висок напор/ захранва преходния водоем  $R300\text{м}^3$  – висока зона. В екзекутивната документация на този водовод има отбелязан диаметър  $\Phi 200$ , но според служителите на „ВК“ ЕООД, диаметърът е по-малък. Независимо дали този диаметър е по-малък, то той е достатъчен, за да изпълнява водоводът предназначението си.

Кв.Пастуша се водоснабдява от ПС „Перушица 1“ чрез външен водопровод  $\Phi 80$ . Отделни участъци от този водопровод са от поцинковани или стоманени тръби. Дължината на този водовод до кв.Пастуша е 1110м.

Третият основен водовод на града е от ПС „Перущица 2“ до водоем R700, който покрива втората висока зона на града. Дължината на този водовод е 4086м и е изпълнен от манесманови тръби Ф325.

#### **VII.11.2.4.Водоеми**

Напорните водоеми на града са два и осигуряват водоподаването към високата част на града, която е разделена на две отделни високи зони.

Ниската част на града се осигурява директно от ПС „Перущица 1“, чрез външния водовод за ниска зона.

Единият водоем – висока зона, се захранва от ПС „Перущица 1“. Водоемът е двукамарен, с обем 300м<sup>3</sup>. Кота максимално водно ниво е 327,00м., а кота хранителна тръба е 324,70м.

Другият водоем – висока зона, се захранва от ПС „Перущица 2“. Водоемът е двукамарен, с обем 700м<sup>3</sup>. Кота максимално водно ниво е 338,50м., а кота хранителна тръба е 334,65м.

Около водоемите има реализирана санитарно-охранителна зона.

#### **VII.11.2.5.Зониране на града**

Както стана ясно от предната точка водоснабдителната мрежа на града се дели на ниска зона и висока зона. Високата зона от своя страна се дели на две части, като всяка част се обслужва от отделен водоем. Ниската зона на града няма напорен водоем.

Приблизителните граници на всяка отделна зона са:

- ниска зона от 245м до 280м
- първа висока зона към R300 от 270м до 310м
- втора висока зона към R700 от 270м до 320м.

Напорът във всяка една зона е в границите на норматива.

#### VII.11.2.6. **Водопроводна мрежа**

Разпределителната водопроводна мрежа на града е 23 618м. Изпълнена е от етернитови, манесманови, стоманени галванизирани тръби и малка част чугунени и РЕНД тръби. Като цяло мрежата е силно амортизирана. Същото важи и за сградните водопроводни отклонения.

Дяловото разпределение на различните видове тръби е както следва:

- етернитови 11 115м, диаметри 60-250, година на изграждане 1979-1992г
- Манесман 4643м, диаметри 60-150, година на изграждане 1945г
- стоманени 963м, диаметри 108-159, година на изграждане 1992-1994г
- чугунени 300м, диаметри 200, година на изграждане след 2000г
- РЕНД тръби 200м, диаметри 63-90, година на изграждане 2002г
- галванизирани 6397м, диаметри 1/2-2“, година на изграждане 1978-1980г
- сградни водопроводни отклонения 12 488м, диаметри 1/2-2“

От всички видове тръби, в добро състояние са манесмановите, чугунените и РЕНД тръби. Останалите са амортизирани, с чести аварии и големи загуби на вода.

По справка на „ВК“ ЕООД, средногодишният брой аварии по вътрешната мрежа е 40, а тези по сградните отклонения – 20.

Изключително тревожна е информацията за загубите на вода, в т.ч. загуби, кражби и неплатена услуга от страна на значителното на брой ромско население.

За годините 2011, 2012 и 2013 процентът на фактурираната вода към подадената вода е 11%, 18,4% и 13%.

Други два негативни факта, характеризиращи моментното състояние на водопроводната мрежа са броят на работещите спирателни кранове и пожарни хидранти.

Спирателни кранове – 61бр., т.е. един брой на 390м улична мрежа.

Пожарни хидранти – 33бр, т.е. един брой на 715м улична мрежа.

Нормативното изискване е пожарните хидранти да бъдат през 150м разстояние.

#### VII.11.2.7. **Промишлено водоснабдяване**

Съществуващата градска водопроводна мрежа осигурява необходимото питейно-битово водоснабдяване на промишлените предприятия, а противопожарното им водоснабдяване – не напълно.

Някои от работещите производствени фирми имат изградено собствено водоснабдяване – консервната фабрика, някои цехове в стопанския двор. Този вид собствено водоснабдяване подлежи на контрол от страна на Басейнова дирекция за управление на водите, РИОКОЗ и други държавни органи.

#### VII.11.2.8. **Обобщение на прегледа за съществуващата водоснабдителна система на града**

- Градът е осигурен с питейна вода в количествен и качествен аспект. Понякога се създават затруднения в работата на ПС „Перущица 2“, когато регулирания отток в р.Въча намалее по дебит и нивото на подпочвените води в терасата на реката падне ниско.
- Градът не е нормативно осигурен с вода за противопожарни нужди, поради липса на достатъчен брой пожарни хидранти
- Налице са недопустимо големи загуби във водопроводната мрежа поради напредналата амортизация на тръбите

#### VII.11.2.9. **Комплексен анализ на състоянието на водоснабдителната система**

##### ▫ **По отношение на водоизточниците**

Експлоатацията на съществуващите водоизточници е добра. Прекомерното ползване на агротехнически прерарати вече е в историята и потенциалното замърсяване на водоизточниците е малко вероятно.

Изградени са санитарно-охранителни зони – Пояс 1. Необходимо е да се контролират стопанските дейности в Пояс 2 и Пояс 3.

Операторът „ВК“ ЕООД има опит в изграждането и експлоатацията на вододобивни кладенци с частична изолация на високи водни хоризонти. При евентуална необходимост, това трябва да бъде направено.

Необходима е постоянна връзка с управлението на водния ресурс на каскада „Въча“. В случай на намален дебит в р.Въча трябва да се вземат превантивни мерки за нормалното водоснабдяване на града.

##### ▫ **По отношение на довеждащите водоводи**

Тук нещата са урегулирани и експлоатацията е без съществени сътресения.

Показателен е малкият брой аварии в годишен план – едва 2-3 случая.

Съществено внимание трябва да се отдели на водовода към кв.Пастуша, за който названието „довеждащ водовод“ е иронично. Вярно е, че кв.Пастуша не е гъсто населен, няма интензивен живот, а промишлените субекти урегулират сами водните си проблеми. Но тези факти не оправдават многогодишния застой в развитието на водопроводната мрежа на този квартал.

##### ▫ **По отношение на водоемите и зониранието на градската водоснабдителна мрежа**

Съществуващите напорни водоеми осигуряват денонощното неравномерно водопотребление в достатъчна степен. Реална нужда от допълнителни регулиращи обеми няма, при условие че ПС „Перущица 2“ няма проблеми с водоснабдяването.

Котите, на които са разположени водоемите, покриват града и във високите зони се поддържа нормативно необходимия напор.

По сложен е въпросът с поддържане на необходимия напор в ниската зона на града. Този проблем трудно се решава с помпено-хидрофорна уредба при помпената станция. Доброто решение е ползването на висококачествени помпи с честотен преобразувател, които да нагласят своя работен режим към режима на водопотреблението.

Кв.Пастуша също чака своето решение. Водопроводната схема към ЗРП на кв.Пастуша от 1991г дава препоръка за изграждане на водоем 100м3.

Възможни са и други технически решения. Важно е те да се дефинират и да се търси тяхната реализация.

##### ▫ **По отношение на градската водопроводна мрежа**

Това определено е най-незадоволително работещото звено в системата. В същото време, водопроводната мрежа е най-големия основен фонд, респ.финансирането на нейното обновление изисква много голям финансов ресурс.

Положителният момент в работата на водопроводната мрежа е, че тя покрива 100% територията на града.

Оттук нататък започват проблемите. Само 21% от дължината на мрежата е в добро състояние – това са манесмановите, чугунените и РЕНД тръби.

Аналогично е състоянието на сградните водопроводни отклонения.

Голяма част от водопроводите са с диаметър Ф60: по-малък от нормативно минималния, който е Ф80. Това са част от етернитовите, манесмановите и поцинковани тръби.

Броят на спирателните кранове е недостатъчен и осъществяването на изолация по време на аварии е трудно.

Броят на пожарните хидранти е крайно недостатъчен и това е предпоставка за непълноценна борба с евентуални пожари. При наличие на снежна покривка, откриването и ползването на хидрантите отнема ценно време, необходимо за своевременно погасяване на пожара.

Най-същественият недостатък е недопустимо високият процент на загуби. Средният процент на неприходна вода за „ВК“ ЕООД Пловдив е 59,8%. На този фон, същият процент за гр.Перушица е 89% за 2011г, 81,6% за 2012г и 87% за 2013г.

Съществен момент в борбата за обновление на водопроводната мрежа е, че времето работи в посока обратна на общественото усилие. С всяка следваща година аварията ще се увеличават поради изтичане работния ресурс на тръбите. С всяка година автомобилният поток става по-интензивен и динамичното натоварване върху тръбите се увеличава.

В тази връзка генералното решение на проблема е категоричен обществен ангажимент към проблема.

#### **VII.11.2.10. Изводи и препоръки**

На база разгледаното състояние на водоснабдителната система и направения комплексен анализ може да се направят следните изводи и препоръки:

- Водопроводната мрежа на Община Перушица е с изтекъл срок на годност. Необходима е поетапна подмяна с предварителен график отчитащ целесъобразността на всяка отделна подмяна. Финансирането на този процес трябва да се търси по всички възможни финансови пътеки.
- Целесъобразно е да се прилага т.нар. „интегриран подход“, при който се подменя старата водопроводна мрежа заедно с изграждането на новата канализация по съответната улица. Такава е практиката по ОПОС.
- Подмяната на водопроводната мрежа включва подмяна на сградните водопроводни отклонения, нови и достатъчни на брой спирателни кранове и надземни пожарни хидранти.
- Въвеждане на съвременни системи за контрол на течовете т.е. въвеждане на районни водомерни зони.
- Монтиране на водомери при водоизточниците и при водоемите, за оценка на работата на външните водоводи и водоемите.
- Организационни мерки за издирване и санкциониране на незаконното водопотребление.
- Оборудване на ПС с помпи с честотни преобразуватели, там където е необходимо. Дефиниране и реализация на елементите на водоснабдителната система за кв.Пастуша.
- Учредяване сервитутите на външните водоводи. Въвеждане и поддържане на ГИС/МИС /мрежови информационни системи/ и хидравлични модели.

#### **VII.11.2.11. Канализационна система**

- **Съществуващо положение**
- **Техническа изграденост**

Изграждането на канализацията на града започва през 60-те години на миналия век, като най-голям процент от нея е изграден през 70-те и 80-те години.



Последните по време участъци са изградени в периода 2001-2005г вече с новите по-технологични полиетиленови тръби.

Към настоящия момент, по данни от „Генерален план за развитието на водния сектор на Област Пловдив“, гр.Перушица има изградени 18 880м канализация.

По данни на „ВК“ ЕООД, канализационната мрежа на града е 13 689м. Съществената разлика в цифрите вероятно е по причина, че „ВК“ ЕООД не е приело за стопанисване и отчет маломерната канализация на града и тази която е със заровени ревизионни шахти.

Може да се приеме, че към 2014г около 70% от територията на града е канализирана, респ. около 80% населението се обслужва от канализационната мрежа.

Кв.Пастуша, който е отделен от компактния град, няма канализация.

#### ▫ **Водосбор на канализационната мрежа**

Към настоящия момент съществуващата канализация обслужва 95ха от площта на урбанизираната територия.

Неканализираните улици са предимно в южната/планинска/ част на града, югоизточната също планинска част. Неканализирани улици има и в равнинната част на града: около стадиона и по левия бряг на р.Стара река/р.Перушинска/, в нейното долно течение.

Необходимо е да се направи следното уточнение. Улици с нерегламентирани канали, които заустват в реката, се считат за неканализирани.

#### ▫ **Вид на канализационната система**

Към 1974г има изградена около 8км. смесена канализационна мрежа. Идейният проект за канализацията на града от същата година, развива градската канализация именно като смесен тип.

Отвеждането на дъждовния отток от крайбрежните улици директно в р.Перушинска е елемент на комбинираната канализационна система, но тези случаи са единични. Както бе посочено в т.2.1.1., тя е 18 880м. Дяловото участие на отделните диаметри е както следва:

#### ▫ **Дължина на канализационната мрежа**

Бетон Ф200	1 990м
Бетон Ф300	6 050м
РЕ 400/347	610м
Бетон Ф400	4 565м
РЕ 500/437	430м
Бетон Ф500	3 005м
Бетон Ф600	1 380м
Бетон Ф800	850м
Общо	18 880м

#### ▫ **Вид на тръбите**

Информацията от предната точка показва, че тръбите са предимно бетонови – 17 840м. Количеството на полиетиленовите тръби е 1 040м.

#### ▫ **Състояние на мрежата в конструктивно и хидравлично отношение**

Конструктивното състояние на канализацията като цяло е добро, особено що се отнася това до каналите, строени през 80-те години. Тогава бетоновите тръби се полагаха върху бетонов кожух.

Тези, построени през 60-те години, често имат пропукани замазки между тръбите. Добро обстоятелство е, че подпочвените води са под нивото на канализацията и инфилтрация не се наблюдава.

Не е добро състоянието на ревизионните шахти. Те са с изцяло амортизирани стоманени стъпала, а тези които са изградени от тухлена зидария имат напреднала ерозия на стените.

Не е добро състоянието и на дъждоприемните шахти. Често те са замонолитени в настилката и не подлежат на ревизия. Обичайно е да липсват задържателни кофи за едрите твърди отпадъци. Утаечния обем на тези шахти отдавна е запълнен и твърдия отток влиза в канализацията.

Конструктивни проблеми при полиетиленовите тръби още не са констатирани.

Хидравличното състояние на каналите е различно в зависимост от местоположението им. Тези в планинския терен имат значителен надлъжен наклон и там затлачвания не се наблюдават.

Каналите в равната част на града имат значителни наноси, респ. намален хидравличен капацитет. Причините са основно две:

- Липса на задържащи кофи и утаечен обем в по-старите дъждоприемни шахти. Това спомага за влизане в канализацията на голям твърд отток.
- Ниска култура на ползване на канализацията. Това се наблюдава в по-висока степен при канализацията на ромската махала и покрай стопанския двор.

Горните две причини в комбинация с минимални надлъжни наклони са причина за постоянно поддържан нисък капацитет на тези канали.

Към настоящия момент има проектна готовност – работен проект за Главен колектор II на града, който е ситуиран покрай р. Перущинска и неговата реализация ще премахне голям брой нерегламентирани зауствания на отпадъчни води в реката.

#### ▫ **Задържателни резервоари**

Такива до момента няма изградени. Няма и предвидени подобни съоръжения в наличните към момента проектни разработки.

#### ▫ **Дъждопреливници**

Подобни съоръжения към настоящия момент не функционират. Има „временно“ зауствания в реката облекчителни връзки, които функционират десетки години. В новите проекти, изготвени през последните десетина години са предвидени дъждопреливници към главните колектори на града, които чакат своята реализация.

#### ▫ **Довеждащ колектор до ПСОВ**

Довеждащият колектор до ПСОВ, който е продължение на Главен колектор I на града, е изграден на около 200м извън регулацията, в посока към ПСОВ. Изпълнен е от бетонови тръби Ф1000.

Има изработен работен проект за неговото доизграждане до ПСОВ. Остават още около 900м за строителство.

Довеждащият колектор до ПСОВ, който се явява Главен колектор на кв. Запад/ромската махала/ е изграден до района на бъдещата ПСОВ. В момента той е

заустен в р.Перущинска, в непосредствена близост до бъдещата площадка на ПСОВ. Дължината му е около 1км, а диаметъра Б.Ф600.

▫ **Пречиствателна станция за отпадъчни води**

Такава още няма изградена. Изготвен е ПУП за отреждане на площадка за ПСОВ с необходимите помощни схеми. В момента тече процедурата по преотреждане на земеделската земя за нуждите на ПСОВ. Големината на площадката е 3,6дка.

Към настоящия момент няма актуален проект/ПИП, ИП или РП/ за строителството на ПСОВ. Нов и важен момент е , че Генералния план препоръчва ПСОВ-Перущица да се изгради като Групова ПСОВ за гр.Пурущица и с.Устина с капацитет 7540 ЕЖ.

▫ **Промишленост и промишлени отпадъчни води**

Битовите отпадъчни води от промишлените предприятия /Електроапаратурния, Стопанския двор/ са зауствени в градската канализация. Промишлените отпадъчни води, ако отговарят на изискванията за включване в градската канализация, също могат да бъдат включени в нея. В противен случай, стопанските субекти са длъжни да изградят собствени пречиствателни съоръжения за технологични отпадъчни води.

Консервната фабрика и Винзавода в кв.Пастуша имат собствени пречиствателни съоръжения. Тъй като в този квартал няма изградена градска канализация, пречистените отпадъчни води от тези предприятия се включват в близкото дере, респ.в р.Въча.

▫ **Наводнения**

Този вид природни бедствия не са обичайни за гр.Перущица. Основната част на града е високо над коритото на реката. Самото корито е добре оформено и частично коригирано. Потенциална опасност има за отделни стопански сгради, изградени на самият бряг на реката.

Най-общо наводненията могат да се провокират от:

- интензивен дъжд над града
- висока вълна в р.Перущинска.

Силните интензивни дъждове не могат да предизвикат наводнение, тъй като теренът на града е с изразен наклон от планината към равнината и водната маса не може да се акумулира на едно място. Евентуални поражения може да има от скоростния напор на водата по улиците и по сградния фонд, който се окаже на пътя на водата.

Определено може да се твърди, че настоящото състояние на канализацията на града не може да му помогне в случай на високоинтензивни валежи. Наводнение на крайречните квартали на града от висока вълна в р.Перущинска също е под въпрос.

През 1999г е изготвено хидроложко проучване и хидравлична проверка на пропускателната способност на р.Перущинска в централната част на града.

Разработката показва, че „Стогодишната вълна“ не може да предизвика наводнение в центъра на града. „Хилядната вълна“ обаче не може да бъде поета от реката.

Тъй като топографските условия и геометричните размери на реката са различни в горното, средното и долното течение на реката, то не може да се каже какъв ще е резултата от преминаване на „Стогодишната вълна“ през всеки един участък от реката.

Работният проект за Главен колектор II, който е ситуиран по левия бряг на реката в нейния долен участък, предвижда и корекция на реката. Ако този проект се реализира и корекцията на р.Перущинска се изпълни в долния ѝ участък, то „Стогодишната вълна“ няма да е проблем, както за центъра на града, така и за северозападната, долна част на града.

Към тази точка трябва да се спомене наличието на малък микроязовир в земеделските земи, източно от града.

Техническа документация за това съоръжение – липсва. Липсва и документация за мониторинг, което ще рече, че микроязовирът е оставен без контрол.

На този етап е ясно само това, че водите му се ползват частично за напояване.

В следващата точка ще бъдат дадени указания за необходимите процедури по управлението на това съоръжение.

#### **VII.11.2.12. Комплексен анализ на състоянието на канализационната мрежа на града**

##### **▫ По отношение на техническата изграденост**

Вече бе споменато, че съществуващата канализация представлява 70-80% от необходимата. Много е важно да се подчертае, че в оставащите 20-30% за доизграждане се включва Главен колектор II на града. За този колектор има изготвен работен проект през 2009г. Той е особено важен, защото е ситуиран по брега на р.Перущинска и когато бъде изграден, всички сега вливащи се в реката канали ще бъдат превключени в него. По този начин рязко ще се подобри екологичното състояние на реката, особено през летния сезон.

Друг важен момент при доизграждането на канализацията е да се обърне съществено внимание на улавянето и отвеждането на дъждовния отток. В момента функционират около 2км.маломерни канали Ф200, които практически не обслужват транспортирането на дъждовния отток.

Много положително обстоятелство е, че през града преминава р.Перущинска, която има сравнително дълбоко корито. Това е предпоставка за развитие на комбинирана канализационна система в контактната зона между реката и съседните жилищни квартали. Това решение ще разтовари маломерните участъци от съществуващата канализация.

Разбира се, строителството на канализацията на кв.Пастуша трябва незабавно да започне след доизграждането на тази в компактният град.

##### **▫ По отношение на водосбора на канализацията**

Основната характеристика на водосбора е т.нар. отточен коефициент, който показва какъв процент от падналия дъжд влиза в канализацията.

Досегашните проектни разработки доказват отточен коефициент в размер на 0,35. Последните 15 години от развитието на града показват, че той не се е развивал съществено по отношение на своето благоустрояване. Благоустройствени мероприятия има на площадките на стопанските субекти и на някои отделни улици. Тези факти говорят, че досегашният отточен коефициент би трябвало да се запази.

Все пак е наложително, бъдещите проектни работи да преизчислят средния отточен коефициент на града/или отточните коефициенти на отделните квартали/. Възможно е коефициента да се повиши с няколко пункта.

Друга съществена характеристика на водосбора е оразмерителната интензивност на дъжда. Досега тя е била в размер на 281л/сек/ха.

Новата Наредба за проектиране на канализационни системи, която е в сила от 05.07.2013г, намалява т.нар. период на еднократно препълване на 1 до 2 години за населени места като гр.Перущица.Това дава възможност да се намали и

оразмерителната интензивност на дъжда, респ.да се намалят диаметрите на канализацията. Този въпрос трябва да бъде решен от администрацията, с помощта на експертите. Личното ми експертно мнение към Община Перушица е да запази досегашния размер на оразмерителната интензивност. Основание за това предложение:

- Значителна част от канализацията на града е оразмерена при тази интензивност.
- Климатичните промени са факт и дъждовете с необичайно висока интензивност са все по-чести.

▫ **По отношение на вида на канализационната мрежа**

Този аспект бе споменат в т.2.3.1. Целесъобразно е като цяло да се запази смесената система на града с дъждоприемници. Задължително е, в крайречните улици и квартали да се прилага разделна канализация/отделни канали за дъждовна и битова вода/.

Формално, може да се каже, че системата трябва да се развива като комбинирана.

▫ **По отношение на водоприемника – р.Перушинска**

Тази река е единственият приемник на дъждовния отток и бъдещите пречистени отпадъчни води.

В тази връзка е задължително проектирането и строителството на канализацията да бъде обвързано с проект за корекция на р.Перушинска – там където е необходимо.

Тази постановка важи не само за урбанизираната територия, но и за едновременното строителство на довеждащия колектор до ПСОВ и коригирането на реката извън регулацията.

▫ **По отношение състоянието на канализационната мрежа**

В предходна точка бе показано, че са налице 2км маломерна канализация Б.Ф200. Това няма да е съществен проблем, ако тази канализация е в добро конструктивно и хидравлично състояние и ако се вземат допълнителни мерки за улавяне и отвеждане на дъждовния отток. Например, дъждовни канавки.

Относно вида на тръбите е необходима проверка за херметичността на бетоновите канали. Инфилтрация липсва поради дълбочината на подпочвените води, но е възможна ексфилтрация отвътре навън на битови отпадъчни води. Ако този факт се потвърди, съответния участък трябва да се ремонтира.

Проверката на херметичността на участъците ще даде отговор и на въпроса за конструктивната и хидравлична годност на съответния участък. Задължително е изготвянето на график за планово продухване на отделните канали чрез специализирана техника на „ВК“ ЕООД.

Негативният факт, че има нерегламентирани включвания в реката, ще помогне за извеждане на твърдата фракция от канализацията. Болезнен е въпросът със състоянието на ревизионните и дъждоприемни шахти. Асфалтираните/покрити с асфалт/ ревизионни шахти трябва да се разкрият и капаците им да се приведат на по-висока кота. Влизането в ревизионните шахти трябва да се реши чрез нови стъпала, постоянни или преносими стълби. Част от дъждоприемните шахти са замонолитени с асфалтова настилка. Те трябва да се освободят и рехабилитират. Рехабилитацията трябва да обхване всички дъждоприемни шахти – осигуряване на свободен утаечен обем, монтаж на кофи за едрия отпадък.

Вече масово се прилагат капаци за ревизионни шахти и дъждоприемни решетки, които са осигурени против вандализъм.

▫ **По отношение на дъждопреливници и задържателни резервоари**

Такива съоръжения към настоящия момент не функционират. Работните проекти за Главен колектор I и II предвиждат изграждане на 5 броя дъждопреливници. Местата са правилно подбрани с оглед удобното място за заустване в реката на дъждовния отток.

Приложението на задържателни резервоари на този етап от развитието на канализационната мрежа е необосновано. Този вид съоръжение ще е подходящо при формиране на голяма промишлена площадка, с голям дъждовен отток. Това е възможно да се случи около Електроапаратурния завод или в Стопанския двор. При всички случаи, това е проблем на съответния стопански субект.

▫ **По отношение на Довеждащ колектор до ПСОВ и бъдещата ПСОВ**

Налице е работен проект за изграждане на Довеждащия колектор от 1999г, на базата на който са изградени първите 200м. от колектора, в посока от края на регулацията към площадката на ПСОВ. Колекторът е ситуиран в контактната ивица между р.Перущинска и земеделския път покрай нея. Целесъобразно е изпълнението на колектора да се съчетае с едностранна корекция на реката. Решението на колектора е оптимизирано, с два последователни дъждопреливника, поради което диаметъра спада от Ф1000 на Ф600, а след това и на Ф300. Местата и котите на преливниците са съобразени с надлъжния профил на р.Перущинска.

Необходимо е бързо приключване с процедурите по преотреждане на земеделската земя за нуждите на ПСОВ.

Генералният план за развитието на водния сектор в Област Пловдив предвижда 4 287 600€ за нуждите на канализационната система на гр.Перущица, в това число и за ПСОВ. Тези средства са планирани за периода 2014-2020г.

Необходима е пълна проектна готовност през 2015-2016г., за да има 3 години срок за реализацията на СМР.

▫ **По отношение на промишлените отпадъчни води**

До настоящия момент не са констатирани тежки случаи на изпускане на промишлени отпадъчни води в градската канализация. Сравнително леки бяха случаите, когато неправомерно се изхвърляха отпадъчни продукти от варене на ракия в дистиляционния цех на стопанския двор. Сместа от джибри и семки временно затрудняваше оттока в Канал 1 по ул.Черни връх.

За да се сложи ред в решението на този въпрос е необходим постоянен и качествен мониторинг на изпусканите води от промишлените предприятия. Тези мероприятия стават задължителни след изграждането на ПСОВ.

Към настоящия момент промишлените цехове около града имат предмет на дейност, която не предполага генериране на опасни отпадъчни води: електромонтаж, консервно дело, обслужващи дейности.

Но проблемът ще изчезне, когато мониторингът се изпълнява от специализирана апаратура, монтирана на изходящия воден поток от стопанските субекти.

▫ **По отношение на интензивните дъждове и наводненията**

Тук ще разделим въпроса на предпазване от интензивни дъждове и предпазване от класически наводнения.

Очевидно е, че интензивните дъждове могат да причинят материални щети и загуби в дребното животновъдство.

Две са основните мероприятия, необходими за предпазване от тази природна стихия:

- На първо място стои изграждането и поддържането на система от охранителни канавки и канали, които да спират дъждовния и твърд отток от планинския склон. Мътната вода с голяма скорост влачи пясък, тиня и чакъл. Тази водна маса се спира от охранителните канавки и се отвежда към течението на реката или други дерета, извън регулацията на града. Системата от такива канали и канавки трябва да се изгради южно и югоизточно от града.

- На второ място стои изграждането на добра система от дъждоприемни шахти. Когато броят и състоянието на дъждоприемните шахти отговарят на потребностите на града, то интензивните дъждове само ще измият добре градските улици.

Въпросът с наводненията, причинени от р.Перущинска бе засегнат в т.2.2.

Превантивната дейност трябва да започне с пълно хидроложко проучване и хидравлична проверка на р.Перущинска във всички нейни участъци. На база изводите от това проучване ще се даде точно техническо решение на корекцията на реката. То обичайно включва:

- Подпорни или укрепителни стени на реката
- Частична или пълна облицовка на дъното
- Дънни и каскадни прагове
- Плътен парапет и т.н.

Много е важно проучването да обхване всички особени участъци на реката. Например, коригираното корито на реката в центъра на града ще проведе „Стогодишната вълна“, но сводестия мост под черквата не може. В резултат ще се залееят площите от двете страни на реката.

В тази точка трябва да засегнем въпроса за съществуващия микроязовир, разположен източно от града в земеделските земи.

Поради липса на документация за статута и състоянието му е необходимо да се започнат следните процедури:

- Изясняване собствеността на съоръжението
- Изготвяне на техническа документация за състоянието на микроязовира с категорични изводи за неговата сигурност и безопасност на заливаемите територии.
- Проектиране и реализация на необходимите мероприятия по сигурността на съоръжението, на база предвидените аспекти на неговото ползване.
- Осигуряване на необходимия мониторинг на съоръжението с оглед аспектите на неговото ползване.
- Съвършено правилно е решението на окончателния проект, заливаемите терени под микроязовира да останат земеделски земи, без промяна на предназначението им.
- За строителни мероприятия в рекреационната зона под микроязовира могат да започнат след положително становище в техническото обследване на микроязовира, респ. след реализацията на необходимите укрепителни мероприятия.

#### **VII.11.2.13. Изводи и препоръки относно работата на канализационната система**

- Канализационната мрежа осигурява улавянето и отвеждането на битовите отпадъчни води, но не и на дъждовните отпадъчни води в достатъчна степен. Необходим е пълен преглед на системата от дъждоприемни шахти, техния евентуален ремонт и двукратно почистване в една календарна година.

- Налице са голям брой нерегламентирани зауствания на битови отпадъчни води в реката. Наложително е незабавното изпълнение на Главен колектор II покрай коритото на реката, който ще превключи всички вливания на битова вода в реката.
- Съществуват улици без изградена канализация. След реализацията на Главен колектор II е необходимо пълно изграждане на градската канализация.
- Генералният план за ВК сектора предвижда пълно изграждане на канализационната система, вкл. ПСОВ, до 2020г. Още от 2015г да се започне подготовка за проектно обезпечение на всички необходими строителни мероприятия.
- Кв. Пастуша няма изграден и метър канализация. Необходимо е новите проектни разработки да включват канализирането и на този квартал. Проектът за този квартал задължително трябва да има фаза „Идеен проект“. Идеиният проект ще определи какво да се прави с отпадъчните води на квартала: собствено пречиствателно съоръжение; припомпване към ПСОВ-Перушица или друго решение.
- Елиминирането на вредното действие на дъждовния отток от планинските склонове да стане чрез оптимизирана система от охранителни канали и канавки.
- Общинската администрация, респ. „ВК“ ЕООД да започнат системен мониторинг на изпусканите водни количества от стопанските субекти.
- Общинската администрация да предприеме организационни мерки за повишаване културата на ползване на канализационната мрежа от населението, в частност от ромското население на кв. Запад.
- Общинската администрация да предприеме организационни и инвестиционни мерки за доизграждане на корекцията на р. Перушинска и опазване от замърсяване на нейното корито.
- Общинската администрация да предприеме инвестиционни мерки за благоустрояване на всички градски улици с цел намаляване на твърдия отток, постъпващ в канализацията.

### **VII.11.3. ЕЛЕКТРИФИКАЦИЯ**

#### **VII.11.3.1. СЪСТОЯНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ЕЛЕКТРОЗАХРАНВАНЕ**

Община Перушица е разположен на 26km югозападно от град Пловдив. На територията на Община Перушица няма разположени понижаващи захранващи подстанции 110/20kV. Електрозахранването на общината и самият гр. Перушица е осъществено на напрежение 20kV от въздушни електропроводи 20kV. Основен захранващ източник е ВЛ 20kV "ЕЛПРОМ", която е извод от подстанцията 110/20kV на ВЕЦ "Въча" разположена на територията на Община Кричим.

През територията на община Перушица в посока изток-запад преминават въздушни линии 110kV "Кадиево", двоен въздушен електропровод 110kV ( две въздушни линии на една стълбовна линия) "Каблешков" и "Устина", въздушен електропровод 220kV "Първенец" и въздушен електропровод 400kV "Родопи".

На територията на община Перушица няма изградени възобновяеми енергийни източници.

#### **▫ Разпределение на електрическата енергия на страна 20kV**

Разпределението на електрическата енергия на страна 20/0,4kV става посредством трансформаторни подстанции - общо 25 броя за територията на Община Перушица.

По-голямата част от трафопостовите са монолитни с въздушни входове, но има и нови съвременна конструкция - тип БКТП.

Основното електрозахранване на трафопостовите в община Перушица става от ВЛ 20kV "ЕЛПРОМ" чрез въздушни отклонения от него. Някои от трафопостовите са



електрозахранени и посредством подземни кабели 20kV, които започват от въздушният електропровод и са присъединени към електропровода чрез въздушно-кабелни преходи 20kV.

Друга част (по-малката) от трафопостовите се електрозахранва от ВЛ 20kV "Оранжеви".

И двете въздушни линии - „Елпром“ и „Оранжеви“ са изпълнени на самостоятелни стълбовни линии с проводници 3 x AC 95mm<sup>2</sup>.

Общата дължина на електропроводите на територията на Община Перушица възлиза на 13,9km.

Голяма част от трафопостовите в гр.Перушица са взаимно резервирани на страна 20kV. Захранващите трафопостовите кабели СрН са положени подземно и са преди всичко със суха изолация и със сечение 3x1x185mm<sup>2</sup>.

#### ▫ **Разпределение на електрическата енергия на ниско напрежение - 0,4kV**

Преобладаващите потребители на електрическа енергия в община Перушица имат битов характер - еднофамилни и многофамилни жилищни сгради.

В източната част на гр.Перушица са изградени няколко производствени предприятия - "Шнайдер Електрик"; ЕАЗ; Транемо и други.

Разпределението на електрическата енергия на страна 0,4kV и електрозахранването на битовите потребители става основно от въздушни линии ниско напрежение. Те са изпълнени както с голи така и с усукани изолирани проводници.

Малка част от центъра на града е кабелирана (въздушните кабели са вкарани под земя).

Върховият електрически товар на община Перушица за 2012 и 2013 години възлиза на 9MW.

### VII.11.3.2. **СЕРВИТУТНИ ЗОНИ**

В Наредба № 16 от 09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти се определя размера, разположението и начина на упражняване на сервитутното право.

Минималните размери на сервитутната зона на енергийните обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия са както следва:

- Въздушни електропроводни линии за 110 kV и 400 kV в земеделски земи – хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 6m, по 3m от двете страни.
- Въздушни електропроводи за средно напрежение в земеделски земи – общо 7,5m, в т.ч. спрямо оста на електропровода - 5m от обслужващата страна и 2,5m от другата страна.

С инвестиционния проект за изграждане или разширение или в проекта за ремонт и рехабилитация на енергиен обект могат да се установяват и по-малки от определените в наредбата минимални размери на сервитутна зона по преценка на титуляря на сервитутните права или при наличие на техническа невъзможност, доказана с проекта.

### VII.11.3.3. **ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ**

Цялостното развитие на електрозахранването на територията на община Перушица се предвижда да става посредством инвестиции на електроразпределителното дружество ЕВН България Електроразпределение ЕАД.

Планувани са подмяната или полагане на нови два броя кабели НН с изтичащ срок на експлоатация, като общата им дължина възлиза на 350m.

Също така се предвижда и подмяна на два броя кабели СрН(20kV), като тяхната дължина възлиза на 1,4km.

Стартирана е и процедура за изграждане на 5броя нови трансформаторни постове:

- БКТП за хранване на „цех за бира Новарто“;
- БКТП за хранване на консервен комбинат „Адела“;
- БКТП за хранване на вилно селище над „Червена черква“;
- БКТП за хранване на черешов масив от източна страна на „Двореца Кричим“;
- БКТП за хранване на цех за преработка на пластмаси м.“Кантона“;
- Реконструкция на ТП „Шампански цех“ находящ се във „Винпром Перушица“.

#### **VII.11.4. ЕЛЕКТРОННА, СЪОБЩИТЕЛНА МРЕЖА; ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ**

На територията на община Перушица е разположено само едно населено място – гр.Перушица. Електронните съобщителни услуги и телекомуникациите на територията на община Перушица се осъществяват от лицензирани оператори. Предлагат се следните услуги:

- Телефонни за стационарни абонати
- Телефонни за мобилни абонати
- Кабелна телевизия
- Спътникова телевизия
- Интернет

Телефонните услуги за стационарни абонати се осъществяват посредством селищната телефонна централа на гр.Перушица. Технически тя е остаряла и не отговаря ма съвременните изисквания за предоставяне на този вид услуги. В града има развита селищна телефонна мрежа реализирана преди всичко с подземни телефонни кабели. На отделни места има и въздушно хранване на единични или група стационарни телефонни абонати.

Телефонните услуги за мобилните абонати се предоставят от всички лицензирани на територията на Република България оператори. Последните са изградили необходимите съоръжения на територията на община Перушица и поддържат същите в необходимото техническо състояние.

Кабелна телевизия се доставя преди всичко от един лицензиран оператор. Той е изгради необходимата мрежа, която покрива почти цялата територия на гр.Перушица. Мрежата е въздушна и е укрепена по стълбовете на електрическата разпределителна мрежа и по сградите.

Спътникова телевизия се предлага и поддържа от няколко лицензирани оператори.Интернет се осигурява от няколко доставчици, които съвпадат с доставчиците на другите видове съобщителни услуги. На територията на общината няма изградена бизнес информационна система.

На приложената схема са показани двете основни групи мрежи:

- селищни мрежи
- междуселищни мрежи

Селищните мрежи са както подземни така и въздушни. Междуселищните мрежи са само подземни. В част от гр.Перушица има изградена съобщителна тръбна кабелна канална мрежа с шахти.подземни и осъществяват връзка между телефонните центрове в гр.Пловдив и селищните телефонни централи по отделните села.Част от кабелите имат характер и на транзитно преминаващи – предназначени за връзка със селища извън територията на Община Марица или за други специфични нужди.

## **VII.11.5. ГАЗИФИКАЦИЯ**

### **VII.11.5.1. Основни цели на газификацията**

Газоснабдяване във времето на промишлени консуматори, общественно-административния сектор, включително и на отдалечените по местоположение така, че да се получи цена гарантираща значителни икономии от реализацията на проекта за газоснабдяване.

Газоснабдяване във времето на минимум 50% от битовия сектор, гарантирано от регулируемите цени на газа за бита.

Предвиждане на необходимия резерв от газ в капацитета на мрежите, отчитащ развитието на общините и структурното положение на консумацията.

- Опазване на околната среда.
- Съществуващо положение

През община Перушица не преминават газопроводи от националната газопрееносна мрежа на РБългария.

Газификацията на община Перушица се извършва от лицензианта на газоразпределителен район „Тракия“ „СИТИГАЗ БЪЛГАРИЯ“ ЕАД, съгласно решение на Държавната комисия по енергийно и водно регулиране.

Община Перушица попада в газоразпределителен район „Тракия“, обособен като територия за развитие на газоразпределителни мрежи, като захранването на общината се осъществява от съществуващата АГРС „Стамболийски“, разположена в община Стамболийски.

АГРС „Стамболийски“ се захранва с природен газ от газопроводно отклонение от южния полупръстен на националната газопрееносна мрежа на страната, като в посока юг преминава през общините Съединение, Родопи и Стамболийски. Газопроводното отклонение с начална точка землището на гр. Съединение пресича в посока юг АМ „Тракия“, която е част Паневропейски транспортен коридор 8 , републикански път I-8 от Републиканската пътна мрежа на България, река „Марица“ и достига до крайна точка АГРС „Стамболийски“ ситуиран в землището на гр.Стамболийски. Газопроводът е с дължина 18.3 км., диаметър на тръбата е стоманена  $\varnothing$  273x6 мм и налягане 5,4 МРа.

Междуселищните газопроводи са проектирани за работно налягане 0,5-1,0 МРа, от полиетилен висока плътност - PE100 - SDR11 и стомана от лицензианта „Ситигаз България“ ЕАД. Съгласно одобрени план-схеми за газификация на градовете и селата след гр. Стамболийски същите се захранават от два основни клона на газоразпределителната мрежа на лицензионната компания „Ситигаз България“ ЕАД. На клон 1 на югозапад от гр. Стамболийски е предвидено да се газифицират с. Три водици, с. Ново село и гр. Кричим. На клон 2 на югоизток е предвидено да се газифицират с.Йоаким Груево и гр. Перушица.

За гр. Перушица има одобрена „План схема за газоснабдяване към ПУП – ПРЗ на гр. Перушица“, включително за разпределителен газопровод по пътя от границата на землището на с. Йоаким Груево до регулационната граница на гр. Перушица с Решение №31, протокол №2/23.02.2006 г. на Общински съвет на гр. Перушица.

### **VII.11.5.2. Газификация на гр. Перушица**

Община Перушица, се намира в административните граници на Област Пловдив, като граничи с общините: Кричим, Стамболийски и Родопи от същата област. През община Перушица преминава път от републиканската пътна мрежа III клас (Пловдив - Кричим). Присъединяването на разпределителния газопровод за гр. Перушица се осъществява в подземен кранов възел намиращ се на землищната

граница на с.Йоаким Груево, елемент от газоразпределителната мрежа на община Стамболийски.

Газоснабдяването на гр.Перушица се осъществява от главен транспортен разпределителен газопровод с работно налягане 1.0 МПа от полиетиленови тръби (PE100, SDR11) със следните характеристики:

- $\varnothing$  225 x 20.5 мм извън границата на урбанизираната територия (до промишлен консуматор „Винпром – Перушица“ АД), пропускателна способност 10 000  $\text{m}^3/\text{h}$  и дължина 3283 м;

- $\varnothing$  200 x 18.2 мм извън границата на урбанизираната територия (до промишлен консуматор консервна фабрика „Перушица“ АД), пропускателна способност 4150  $\text{m}^3/\text{h}$  и дължина 530 м;

- $\varnothing$  160 x 14.6 мм в урбанизираната територия на кв. Пастуша, пропускателна способност 2985  $\text{m}^3/\text{h}$  и дължина 116 м.

На входа на кв. Пастуша в границите на населеното място се предвижда отклонение от главен транспортен газопровод и изграждане на градски газорегулаторен и измервателен пункт (ГРИТ), където налягането се редуцира на 0.5МПа. за осигуряване на необходимите количества природен газ за самият квартал. Това решение значително подобрява работата на мрежата като гарантира изходно налягане в самото населено място, а при аварийни ситуации, позволява спирането на газа. Главният транспортен газопровод с диаметър  $\varnothing$  160 x 14.6 мм и работно налягане  $P_{\text{раб}}=1.0\text{МПа}$  и главният разпределителен газопровод за кв. Пастуша с диаметър  $\varnothing$  63 x 5.8 mm от PE100, SDR 11 и работно налягане  $P_{\text{раб}}=0.5 \text{ МПа}$  е предвидено да се положат в една траншея, като отстоянието между двата газопровода е 0,65м, съгласно изискванията на чл. 52, ал. 6 от Наредба № 6/25.11.2004 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване. Газоразпределителната мрежа обхваща цялата улична мрежа на кв. Пастуша на гр. Перушица и респективно дава възможност за хранване на всички потенциални консуматори на природен газ. Същата е предвидено да се изпълни с тръби от (PE100, SDR 11) и ще са с работно налягане  $P_{\text{раб}}=0.5 \text{ МПа}$ . Същата е оразмерена хидравлично за поемане на всички бъдещи консуматори в квартала.

След кв. Пастуша в посока югозапад главният транспортен газопровод е предвиден да продължи по общински път свързващ кв. Пастуша и гр. Перушица, като същият е с работно налягане 1.0 МПа и полиетиленови тръби (PE100, SDR11) със следните характеристики:

- $\varnothing$  200 x 18.2 мм извън границата на урбанизираната територия, пропускателна способност 4150  $\text{m}^3/\text{h}$  и дължина 220 м;

- $\varnothing$  160 x 14.6 мм, извън границата на урбанизираната територия (до урбанизираната територия на гр.Перушица), пропускателна способност 2985 $\text{m}^3/\text{h}$  и дължина 1671 м.

На входа на гр. Перушица се предвижда отклонение и ГРИП за осигуряване на необходимите количества природен газ за града, както и редуциране на работното налягането от  $P_{\text{раб}}=1.0\text{МПа}$  на  $P_{\text{раб}}=0.5\text{МПа}$ . Главният разпределителен газопровод след ГРИТ за гр. Перушица е предвиден да е с диаметър на полиетиленови тръби (PE100, SDR11) –  $\varnothing$  160 x 14.6 мм и работно налягане  $P_{\text{раб}}=0.5\text{МПа}$ . Газоразпределителната мрежа обхваща цялата улична мрежа на гр.Перушица и респективно дава възможност за хранване на всички потенциални консуматори на

природен газ. Същата е предвидено да се изпълни с тръби от полиетилен висока плътност (PE100, SDR 11) и ще са с работно налягане  $P_{раб}=0.5$  МПа.

## **VII.12. ЕКОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА**

Компонентите и факторите, под влияние на които се формира екологичната ситуация за територията на община Перушица, са твърде разнообразни и различни по характера на своето действие. Най-общо те могат да се разделят в две групи:

▫ Териториални с пряко влияние, към които спадат природните условия – географско положение, атмосферни и климатични характеристики, хидрология и хидрогеология на района, състояние на почвите, растителен и животински свят, защитени зони, ландшафт, културно наследство.

▫ Териториални фактори с косвено влияние, към които трябва да се причислят селскостопанския характер на района, наличие на ценни, в т.ч. защитени обекти на природното и културно-историческо наследство.

### **VII.12.1. Атмосферен въздух**

Климатичните условия в община Перушица са добра предпоставка за развитие на земеделие и туризъм. Климатико-географското положение на района се отразява благоприятно на състоянието на атмосферния въздух. Особеностите на релефа и надморската височина на територията на общината оказват влияние, както върху разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и ветровата картина, така и върху разпространението и разсейването на замърсяванията на атмосферния въздух. Основните климатични фактори, от които зависи замърсяването на въздуха са ветровият режим, режимът на въздушната влага и валежите, както и вертикалната стратификация на атмосферата, определяща температурните инверсии.

Състоянието на атмосферния въздух в района е резултат, в голяма степен от източници с локален характер. Нивото на концентрацията на замърсяващите вещества в атмосферата се определя от няколко фактора, влияещи върху условията за задържането или разсейването им:

- изменението на локалните климатични условия вследствие морфографските характеристики на района;
- площното разположение и мощността на източниците на емисии;
- характера на урбанизация.

Качеството на атмосферния въздух се определя от състоянието на приземния слой на атмосферата и представлява съотношението на естествените му съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход. Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на приземния слой на атмосферния въздух в региона се осъществява от РИОСВ – Пловдив. Съгласно годишния доклад за състоянието на околната среда през 2013г на територията на община Перушица са контролирани 3 обекта. В района на общината не са констатирани превишения на ПДК на емитираните замърсители от обектите с точкови източници. От страна на операторите на топлоенергийните съоръжения са предприети действия и са преминали към използване на природен газ и нефта.

Причинители на замърсяването на въздуха в общината са:

- използваните твърди горива за битово отопление;
- интензивния автомобилен трафик;
- неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура;
- производствените емитери, които са с най-малка значимост за замърсяването.

Към настоящия момент нивата на ФПЧ, серни и азотни оксиди, въглероден оксид и др. са в нормата. Изключение са зимните периоди в резултат на използване на твърди горива за битовото отопление.

През територията на общината преминават: третокласен път III-8602 „Пловдив – Перушица – Кричим“ и четвъртокласен път IV-86212 „Чурен – Перушица – Стамболийски“, по които има значителен автомобилен трафик и респективно количество на изхвърляните изгорели газове в околната среда.

#### **VII.12.2. Повърхностни и подземни води**

В хидрографско отношение територията на община Перушица се отнася към поречието на р.Марица, с десен приток река Въча, която представлява северозападна граница на общината. Естествените водни ресурси в общината включват водите на р.Перушинска и р.Пастушко дере, които са с непостоянен отток, значителен след валежи и снеготопене и незначителен до нулев през сухите периоди. За нуждите на земеделието се използват три напоителни канала, които минават през територията на общината - „Горнокричимски“, „Долнокричимски“ и „Магистрален М1“. За целите на поливното земеделие се е използвал разположения в непосредствена близост до града микроязовир „Батен“ с обем 90000 м<sup>3</sup>, който в момента не се използва, поради неизправно техническо състояние.

Резултатите от оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностното водно тяло е, че екологичното му състояние е добро. То не попада в чувствителни зони. Водата в реките е оценена като добра за водоползване или годна за селскостопански нужди. Основното замърсяване на водите се дължи на факта, че отпадъчни непречистени води заустват в тях или в попивни ями. Канализацията на гр.Перушица зауства в р.Перушица, а тази на кв.Пастуша в р.Пастушко дере, и двете реки са десни притоци на р.Въча. На територията на общината няма изградени и функциониращи ПСОВ. Приоритет за общината е изграждането на ГПСОВ „Перушица“ и ЛПСОВ за някои промишлени предприятия, изграждане на канализационна мрежа на цялата територия на населените места, както и ремонти на съществуващите канализационни и водопроводни мрежи.

На територията на общината няма потенциално - опасни хидротехнически съоръжения.

Водните ресурси в общината включват и карстов извор, на около 1,5 км от гр. Перушица и подземни води в терасата на река Въча. Подземните води в община Перушица са част от Подземно водно тяло BG3G00000Pt041 - Карстови води - Централно Родопски масив. Химичното състояние на подземните води на територията на общината е определено като добро.

#### **VII.12.3. Геоложка основа**

Община Перушица се намира в Пазарджишко-Пловдивският район. Основните форми на релефа са равнинни и предпланински. Средната надморска височина е 225м. Релефът има западно-източно простиране, характеризира се с незначителна контрастност, с неразчлененост и подчертано еднообразие във външния му облик. Старата градска част на град Перушица е разположена амфитеатрално по възвишенията Вълковище и Власевица. В низинната част са застъпени холоценските алувиални тераси, както и кватернерни наслаги от чакъл, пясък и глина. Най-южните периферни части на Пазарджишко-Пловдивския район са заети от наносни конуси, които заедно с делувиялните шлейфове и някои структурни стъпала, образуват т.нар. яка в Пловдивския регион, много пригодна по природни условия за лозя, зеленчуци, овощни градини и др.

На територията няма свлачищно-срутищните процеси и явления.

#### **VII.12.4. Почви и земеползване**

Почвите в общината са хумусно-карбонатни, алувиално-ливадни в добро екологично състояние поради отсъствие на активна промишлена и интензивна селскостопанска дейности. Природните условия са благоприятни за развитие на лозарство, зеленчукопроизводство, овощарство и тютюнопроизводство.

Извършените наблюдения позволяват да се направи заключение, че почвите в община Перушица са в добро екологично състояние, както по отношение на запасеност с биогенни елементи /органично вещество, така и по отношение замърсяване с тежки метали, металоиди и нитрати. Няма регистрирани почвени замърсявания с устойчиви органични замърсители.

От баланса на общинската територия се вижда, че земеделските земи са 55,14% и на по-голямата част от тях се извършва селскостопанска дейност. Използването на добри земеделски практики, контролирано торене, недопускане нерегламентирано натрупване на торови маси от животновъдните ферми, на твърди битови отпадъци и др. са гаранция за опазване на почвите и водите в общината. Липсата на емисионното замърсяване по отношение на въздуха и водите и управлението на отпадъците, са дейности, които водят до запазване състоянието на земите и почвите.

Площта на ерозиралите земи в община Перушица възлиза на 230 дка. Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожават хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Борбата с проявата на ерозия следва да се води чрез залесяване на нови гори и провеждане на противоерозионни технически мероприятия.

На територията на общината има земеделски земи и земи със смесено земеползване, утвърдени със Заповед на министъра на МЗХ № РД 09-59/ 02.02.2010г като земи с висока природна стойност.

#### **VII.12.5. Растителен и животински свят, елементи на националната екологична мрежа**

Характерните климатични и морфографски дадености на района определят наличието на една сравнително богата биота. Благоприятния преходноконтинентален климат и теренните условия определят наличието на разнообразна флора и фауна.

В общината сравнително голяма площ (34,55%) е заемана от Горския фонд и за него се прецизират мерките за опазване и ползване на горите.

На територията на общината са разпространени следните флористични видове: вековна буково-дъбова гора, дъбово-габъррови гори, алувиални гори, отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества; храстови съобщества; сухи тревни съобщества; хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; гори от космат дъб и др.

Сред представителите на животинския свят се срещат широкоух прилеп, дългоух ношник, жълтокоремна бумка, ивичест смок, ручеен рак, обикновен сечко, бръмбар рогач, буков сечко и др.

Особено внимание се обръща върху укрепване на елементите на Националната екологична мрежа – защитени природни територии и зони от Натура 2000. В Община Перушица е обявена една защитена природна територия - Защитена местност „ПЕРЕСТИЦА”, записана с код в Държавния регистър 234, с цел опазване на гнездово местообитание на черен щъркел и характерен ландшафт на площ от 6.05 хектара. Територията на защитената местност „Перестица“ включва скален масив, разположен на юг от гр.Перушица и вековна буково-дъбова гора. Скалния масив

представлява местообитание и място за гнездене и хранене на черен щъркел, както и на редица видове дневни и нощни птици.

На територията на общината попадат и части от други два елемента на националната екологична мрежа в частта ѝ по чл.6, ал.1, т.1 и 2 от Закона за Биологичното разнообразие – защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС /за местообитанията/ - защитена зона „БРЕСТОВИЦА“ (BG0001033) и защитена зона „РЕКА ВЪЧА - ТРАКИЯ ” (BG0000424). И в двете защитени зони се срещат множество растителни и животински видове, с висок природозащитен статус.

#### **VII.12.6. 8.Отпадъци и опасни вещества**

Организираното събиране и извозване на битовите отпадъци е въведено на територията на цялата община. Тази дейност се извършва от община Перушица и обхваща на 100% от населението. Депонирането на битовите отпадъци се извършва на депото за битови отпадъци при с.Цалалица, тъй като съществуващото общинско депо не отговаря на нормативните изисквания и експлоатацията му е преустановена. През 2013 г в ПУДОС е внесен проект „Закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци в гр.Перушица”.

Предприятията на територията на общината имат изградени схеми за събиране на производствените и опасни отпадъци, и предаване на същите за преработка или обезвреждане на лицензирани фирми.

#### **VII.12.7. Вредни физични фактори – шум, вибрации, лъчения**

Основните източници на шум на територията на общината са свързани с вътрешно селищния и транзитен автомобилен транспорт, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски и строителни обекти и др.

Във връзка с тенденцията за увеличаване на промишлените предприятия се налага развитието на промишлени зони, разположени извън регулационните граници на града, а обектите в тях се изграждат според изискванията на действащата нормативна база. По този начин се очаква запазване параметрите на жилищната среда.

На територията на общината не са правени изследвания и измервания за шумово натоварване. В района няма постъпили сигнали за радиационни замърсявания.

Източници на нейонизиращи лъчения са електропроводите с високо напрежение и телекомуникационните системи. През територията на Общината минават важни енергийни мрежи от националната електрическа система. Енергийната система на Общината е част от тази система и не е самостоятелно структурно звено. Обособеният експлоатационен район е пряко подчинен на “КЕЦ-Стамболийски”. За трасето на линиите има установени зони, отбелязани в КК на землището. За бъдещите трасета на ВЛ и подстанции ще бъдат указани съответстващите охранителни зони.

На територията на общината има изградени базови станции на мобилните оператори, които обхващат цялата територия. Има добро покритие на радио и ТВ сигнал. Няма извършени замервания на ЕМП.

#### **VII.12.8. Заключение**

Липсата на големи промишлени предприятия на територията на община Перушица определят доброто състояние на основните параметри на околната среда – въздух, води, почви и биоразнообразие.

Основните рискове за замърсяването на въздуха, водите и почвите в общината имат:

- значителното увеличаване на автомобилния транспорт по пътищата преминаващи през общината;



- дейностите в земеделието и животновъдството при неприлагане на добрата производствена практика;
- изхвърлянето на отпадъци на нерегламентирани сметища;
- нерегламентираното складиране и съхранение на торови маси от животновъдните ферми;
- лошото състояние на канализационните мрежи и съоръженията към тях – липсваща канализация или такава с изтекъл амортизационен срок, липса на съвременни високо ефективни пречиствателни съоръжения за отпадъчни води от населените места.

За опазване и подобряване на околната среда в общината се обръща сериозно внимание на изграждането на добра техническа инфраструктура в района. Спазването на всички нормативни изисквания за проектиране и строителство в урбанизираните територии. Спазване на нормите за добри земеделски практики при извършване на селскостопански дейности. Запазване и подобряване състоянието на горския фонд, чрез провеждането на необходимите залесителни мероприятия, залагайки на местните структуроопределящи видове. Запазване местообитанията и видовете в двете защитени зони, чрез забрана на каквито и да е дейности в тях.

Предвид доброто екологично състояние на територията на община Перушица, при разработването на ОУПО се акцентира върху превантивните мерки за опазване на околната среда. Запазването и подобряването на екологичните условия в общината е основно изискване, с цел осигуряване на по-добри условия за обитаване, развитие на основните отрасли и пълноценна реализация на потенциала за развитие на туристическата дейност и биологичното земеделие.

Всички компоненти на околната среда подробно ще бъдат разгледани в част Екологична оценка (ЕО) към ОУПО.

## **VIII. ПРОГНОЗА ЗА СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ**

### **VIII.1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЕРУЩИЦА**

#### **VIII.1.1.1. Визията за развитие на Община Перушица, според Общинският план за развитие 2014 – 2020г. е**

**Община Перушица – привлекателно място за бизнес, инвестиции и живот, със съхранена природа, културни ценности и развит туризъм**

Изграждането на „ВИЗИЯТА“ ще бъде постигнато чрез постигане на стратегически цели и изпълнение на мерки и задачи за решаването им:

- 1. Развитие на динамична и конкурентоспособна икономика**
    - Развитие на местната икономика чрез използване на местния потенциал
    - Подкрепа за развитието на частния сектор (най-вече МСП) и на утвърдени предприятия в общината Подпомагане предоставянето на бизнес услуги, свързани със
    - Стартиране на нов бизнес и/или създаването на нови работни места
  - 2. Развитие на селското стопанство чрез въвеждане на иновативни технологии**
    - Развитие на градско растениевъдство
    - Развитие на градско животновъдство
  - 3. Развитие на туризма**
    - Развитие на разнообразни форми на туризъм
    - Развитие на маркетингова политика за популяризиране на Перущица като туристическа дестинация
  - 4. Инфраструктурното обезпечаване на общината, съчетано с опазване на околната среда**
    - Рехабилитация на съществуващата и развитие на нова пътна инфраструктура
    - Подобряване на водоснабдяването, канализацията и пречистването на отпадните води
      - Подобряване на електроснабдяването
      - Газификация на общината
  - 5. Опазване на околната среда**
    - Рационално управление и ползване на водните ресурси и опазване на чистотата им;
      - Подобряване управлението на отпадъците чрез предотвратяване, или ограничаване на тяхното вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда;
      - Развитие на зелената система в общината и възстановяване и опазване на зелените площи;
      - Опазване на биоразнообразието;
      - Подобряване на енергийната ефективност и въвеждане използването на ВЕИ;
  - 6. Социално развитие**
    - Подобряване качеството на здравните услуги и достъпа до тях;
    - Подобряване качеството на и достъпа до образованието и създаване на благоприятна среда за реализация на младото поколение;
  - 7. Развитие на спорта**
  - 8. Повишаване на административния капацитет и подобряване на териториалното сътрудничество;**
- VIII.1.1.2. Формулираната визия за развитие на общината с хоризонт до 2030г. е предпоставка за изпълнение очакваните резултати от плана:
- Съхранение и ревитализация на културно – историческото наследство.
  - Развитие на туристическата инфраструктура.
  - Развитие на високотехнологично селско стопанство – земеделие и животновъдство.
    - Развитие на транспортната и инженерна инфраструктура.
- Визията ще зададе параметрите за развитие на ключовите икономически и социални сектори на общината, както и за нейното пространствено развитие към 2030г.

## **СОЦИАЛНО–ИКОНОМИЧЕСКОТО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ - АСПЕКТИ**

### **VIII.2. СЕЛИЩНА СТРУКТУРА – РАЗВИТИЕ**

Община Перушица попада в списъка на 178-те общини на Република България, които са извън градските агломерационните ареали, независимо от факта, че попада в зоната на активно влияние на областният център – гр.Пловдив. Със своето население от 5029 души (по данни НСИ/ 2011г.) и площ от 48,7 кв.км. тя е сред най-малките в страната административни единици от този тип и се квалифицира, като много малка община.

Налице е тенденция на привличане на периферните населени места от състава на малки и относително по-слабо развити общини към по-големите общини. Това е много силно изразено в случаите, когато приемащата община е и областен център.

Характеризирането на община Перушица, като „Много малка община“ и фактът, че попада в зоната на активно влияние на Пловдив предполага действия по сдружаване с други общини, формиращи агломерационният ареал на Пловдив за общи действия в сферата на социално-икономическото развитие, опазването на околната среда, транспортната и туристическата политика.

Необходимо е да се предприемат мерки по

**Подобряване ефективността на териториалното управление**, без да се нарушава процесът и при спазване установения модел на децентрализация в страната.

Исторически формираните социално-икономически и пространствени връзки на град Перушица, като град-център със съседни населени места и селищни образувания: селата Чурен, Скобелево, Брестовица, и Устина, курорта Върховръх, обуславят безспорният факт, че описаните населени места попадат в зоната на активно влияние на гр.Перушица.

Тези изводи, а също така и фактът, че до някои от селата – Скобелево и Чурен не може да се стигне по друг начин, освен през гр.Перушица дават основание за следните препоръки:

▫ Насочване вниманието на Законодателя към регламентира възможността Общият устройствен план на града-център да обхваща цялата територия в зоната на активно влияние - околградската територия на града-център заедно с приобщените населени места и други урбанизирани терени, а не да се ограничава само в територията на общината.

▫ Предприемане от страна на управленския екип на община Перушица на административни действия по присъединяване на селата Чурен, Скобелево, и Устина, курорта Върховръх към АТЕ – Община Перушица

### **VIII.3. СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ**

#### **VIII.3.1. Демография**

##### **VIII.3.1.1. Прогнозиране на демографските процеси**

▫ Демографските данни от 2013 година влизат в рязко противоречие с Прогнозата за броя на населението и неговата възрастова структура в община Перушица, изготвена от Националния статистически институт през 2011 година. Анализът показва, че населението намалява с доста по-висок темп от заложения в прогнозата. Броят на населението, който горепосочената прогноза предвижда да бъде достигнат приблизително през 2019 година, вече е достигнат и то още в края на 2013 година.

Налага се изводът, че тази прогноза не отразява действителното положение, не е използвана в настоящите условия и трябва да бъде изоставена. Същият извод е

валиден и за прогнозата на НСИ изготвена на основата на преброяването от 2011 година за половата и възрастовата структура на населението на община Перушица. Направеният анализ и оценка показват също, че, първо, че с наличния научен инструментариум е невъзможно да се предвидят и оценят с достатъчна точност големият брой разнородни фактори от различно геопространствено равнище (от глобално до локално), които оказват и ще оказват въздействие върху динамиката на населението на местно ниво и особено в едно населено място. Поради това, средносрочните и дългосрочните прогнози на тази динамика са възможни само в твърде широки граници.

Актуалният анализ и оценка на количествената динамика на населението на община Перушица сочат, че няма основания да се оспорва прогнозата на Общинския план за развитие (2014). В него се посочва, че при непроменена демографска ситуация населението на община Перушица ще продължи да намалява и през следващите години. Конкретните очаквания са, че до 2020 година жителите на общината ще намалееят с около 240-250 души, като това намаление ще се дължи главно на населението от българската етническа група.

Трябва да се подчертае, че в общината ще продължи увеличението на контингента в надтрудолюбна възраст, включително и поради миграции от областния център, но намаляването на относителния дял на населението в подтрудолюбния сегмент постепенно ще се забави. Промените в етническия състав ще се дължат на нарастване на относителния дял на ромското население, особено в по-младите възрастови групи. В разглеждания период не се предвиждат осезаеми положителни промени в образователната структура на населението на община Перушица, както и в структурата на неговата икономическа активност, включително равнищата на заетост и безработица, които се очаква да се запазят.

#### **VIII.3.1.2. ИЗВОДИ**

Община Перушица се намира в остра и продължителна демографска криза, която се отразява отрицателно върху нейното социално-икономическо състояние и потенциал.

Основният фактор за продължаващото и прогнозирано намаляване на постоянното население на общината е отрицателният механичен прираст, чиито стойности рязко се увеличават от 2007 година насам. Налице е една сравнително нова тенденция на „напускане” на община Перушица, която традиционно се възприема като благоприятно място за живеене.

Положителната тенденция към повишаване на раждаемостта през последния десетгодишен период не е в състояние да окаже съществено влияние върху възпроизводството на населението и работната сила на общината, поради значително по-високите темпове на коефициента на смъртност сред застарялото население. В резултат, по-високият от средния за страната и областта отрицателен естествен прираст в средносрочен план ще продължи да оказва негативно влияние, както върху количествените, така и върху качествените, в т.ч. образователните, характеристики на населението и трудовите ресурси на общината и нейното социално-икономическо развитие.

Особено важен социален и икономически фактор в община Перушица е сравнително ниското образователно равнище на населението, особено по отношение на лицата с висше образование, който има връзка с много по-високия от средния за страната и областта относителен дял на ромско население, който преобладава съществено във възрастовите категории от 0-9 и 10-19 години и продължава да

нараства. Образователната и социалната инфраструктури ще продължават да изпитват нарастващо натоваване. Тези обстоятелства представлява много важно основание за разработване на целеви проектни инициативи за ромска интеграция и притежава значителен потенциал за привличане и на национални, но особено европейски ресурси, способен осезаемо да подобри социално-икономическото развитие на общината като цяло. Успехът на социалната, особено образователната, интеграция е абсолютно неотложен и задължителен фактор, който ще влияе върху всички аспекти на бъдещото развитие на община Перушица.

Общинският пазар на труда притежава много съществени неразкрити възможности, за което свидетелстват абсолютно всички изследвани показатели в тази сфера и най-вече най- съдържателният от тях - коефициентът на заетост. За реализацията на този пазарен потенциал правилно се залага върху стимулиране на предприемачеството и насърчаване връзката „бизнес – образование - местна администрация“.

### **VIII.3.2. Икономика**

Икономическото развитие е базирано на ресурси – местни и външни, както природни, така и демографски и финансови.

Оптимистичният вариант на развитие може да се базира единствено на преки външни – национални и чуждестранни инвестиции, които се обуславят от наличие на благоприятна политическа, икономическа и правна среда.

Другият важен фактор за развитие е пренастройване структурните отрасли на стопанството чрез преимуществено развитие на третичният сектор – обслужване, в т.ч. туризъм в неговите разновидности – културен, винен, еко. В модерните икономики се наблюдава процес на стимулиране на сектора на услугите, без да се пренебрегва и вторичният сектор, в лицето на преработващата промишленост.

Икономиката на общината трябва да продължи да се развива в секторите на производството, потреблението и услугите. Водещ ще бъде сектора на услугите, а в производството водещ отрасъл ще бъде този на преработващата промишленост.

Друг фактор на икономически растеж може да бъде селското стопанство.

Общината има едни от най-добрите условия за неговото развитие. Очаква се да се възродят лозарството и овощарството, каквито традиции е имало от двеста години и каквито тенденции се забелязват напоследък.

Има добри предпоставки за формиране на производствени клъстери, които да обвържат земеделието с преработващата промишлеността, а също и с културния и виненият туризъм.

### **VIII.3.3. КУЛТУРА И КУЛТУРНО – ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО – РАЗВИТИЕ**

Община Перушица притежава много богат ресурс от недвижими културни ценности, които подлежат на разкриване, реставрация и социализация. Преуригентите действия в тази посока, могат да направят Перушица и региона изключително привлекателен за туризъм

#### **VIII.3.3.1. КОНЦЕПЦИЯ - дългосрочно развитие на системата КН**

- A.** Защита, опазване, експониране на КН.
- B.** Интегрираност на КН с функционалните системи на устройствената среда
- C.** Управление и устойчиво развитие на системата на КН.

## **А. ЗАЩИТА, ОПАЗВАНЕ, ЕКСПОНИРАНЕ НА КН**

Основни фактори за осигуряване на защита на на културното наследство е правна и териториално-устройствената защита. Необходимо е да се предприемат преоритетни действия в посока определяне на система от обособени териториални единици, съдържащи културен потенциал.

Необходимо е да се определят границите на недвижимите културни ценности и техните охранителни зони, да се изготвят режими за опазване, планове за опазване и управление на недвижимата културна ценност и нейната среда. Всички тези дейности са в правомощията на Министерство на културата.

Съгласно чл.79 от ЗКН в случаите, когато няма НКЦ няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещуположните през улицата имоти, както и уличното пространство между тях. От това следва, че графично на този етап може да се резервира територия на НКЦ, както и територия за охранителната ѝ зона за културните ценности в населеното място.

При археологическите обекти е трудно да се дефинира такава територия, преди да са започнали археологическите проучвания. При повечето археологически обекти на на територията на Община Перушица има обособени поземлени имоти, което помага да се дефинира територията на недвижимата културна ценност. Предвид размера на поземлени имоти в извънградската територия, дефинирането на охранителната зона на археологическите обекти е възможно да бъде извършено само от Министерство на културата, а временната охранителна зона от археолозите, извършващи теренни проучвания. В Картоните от Археологическата карта на България е дефинирана площ за конкретните обекти, което на този етап може да се приеме като временна охранителна зона.

В Община Перушица могат да се обособят следните групи територии, които се нуждаят от териториална защита:

- **Ткн А:** Територии на единични археологически обекти с охранителните им зони, временните им граници и охранителни зони се определят с разрешението за теренно проучване. (съгл. чл.79 ал.6 от ЗКН)
- **Ткн В:** Територии в границите на населените места, които съдържат урегулирани имоти с единични културни ценности (съгл. чл.79 ал.5 от ЗКН)

Границите на Защитените територии са отразени в план – схема на Недвижимото културното наследство към Общия устройствен план.

Необходимо е да се обърне внимание върху защитените територии по 33 биологичното разнообразие, териториите с превантивна устройствена защита и на териториите с културни пейзажи и маршрути. Предвижданията на ОУПО за опазване на обектите на културното наследство са основа за изработване на програми за местно развитие и градско планиране.

Обособяват се следните зони с културен потенциал, които следва да бъдат контролирани и управлявани посредством специфични режими за опазване на културното наследство:

- Защитени зони по Натура 2000.
- Защитени територии и защитени местности
- Територии, в които е необходимо да се извършат археологически обхождания и пълни археологически проучвания.
- Територии с формиран културен пейзаж

Определянето на различните видове зони и територии ще даде предпоставки за правилно експониране на недвижимите културни ценности, както и насоки за разработването на програми тяхното социализиране.

При оценката на ресурсите и потенциала на територията се вижда богатството от археологически обекти, които не са добре проучени и не е разкрита истинската им стойност. Тракийската долина е изключително богата на надгробни могили – само на територията на Община Перушица по неофициални данни има 29бр. Провеждането на пълни археологически проучвания биха създали сериозни предпоставки за оформянето на културни маршрути и привързването на общината към цялостната мрежа от културни маршрути за територията на Р България.

На територията на Общината има предпоставки да се развият следните културни и туристически маршрути, като се интегрира културния туризъм с други видове туризъм:

- Проект за културен маршрут: „Реализиране на етап от маршрут „Културно-исторически и природен комплекс Перушица“ - приет с Решение на Общински съвет, който включва археологически паметници, исторически и дава връзка със с.Скобелево, Върховръх, с.Чурен, Комаров камък и Тъмраш

- Предложение за културен маршрут: „По пътя към изчезналия град Драговец“ – който включва археологически обекти на територията на община Перушица, Община Кричим, Община Родопи и обектите от тези общини, свързани с винения туризъм.

- Туристически маршрут проект: „Община Перушица – неделима част от историята, културата и бъдещето на Европа“, част от които са реализирани със средства по мярка 313 „Насърчаване на туристическите дейности“ от ПРСР 2007-2013 год.

Предлага се да се изготви план за опазване и управление на КН на територията на Общината. Необходимо е да се разработи и информационна система за историческото минало и обектите на КН в общината, както и онлайн географски информационни системи за пространствено представяне на културното наследство.

## **В. ИНТЕГРИРАНОСТ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО С ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ НА УСТРОЙСТВЕНАТА СРЕДА**

Община Перушица е изключително богата на неджими културни ценности, които все още не са влезли в културната карта на общината и на региона. Необходимо е да се изготви цялостен културно–туристически пакет от културна, туристическа, информационна и транспортна инфраструктури.

Ефективното използване на ресурсите на Културното наследство създава предпоставки за стимулиране на отделните функционални системи. В проекта за ОУПО е отразено конкретното влияние на предвижданията за развитие на културната инфраструктура върху всяка функционална система.

- **Стимулиране на система „Труд“**

Използването и приспособяването на териториите с културно наследство към културните и естетическите потребности на обществото го превръщат в стимулатор за развитие на културния туризъм. Оформянето на пълна транспортна и информационна инфраструктура би могла да стимулира системата „Труд“ в посока на създаване на повече работни места, свързани с обслужване на културното наследство.

- **Стимулиране на система „Обитаване“**

Особено важно е запазването на мащаба, ценните структурни качества, природната среда на съществуващите системи с цел повишаване качеството на живот в

тези територии, което би стабилизирило постоянното им население и би спомогнало процеса на опазване на наследството.

Реконструкцията, реставрацията и обновяването на сградите – недвижими културни ценности ще допринесе за запазване на идентичността на населеното място.

▫ **Стимулиране на система „Зелена система и ландшафт“**

Разширява се съдържанието на културното наследство, като се включват нови типове ценности. Стимулира се интегритета на неосезаемите ценности с експониране на археологическите структури в естествената им природна среда. Интегрирането на археологическото и архитектурното наследство в тематичните паркове и микро зелени пространства от система локални туристически маршрути е гаранция за експлоатиране на качествен туристически продукт.

▫ **Стимулиране на система „Отдих и туризъм“**

Предвижда се подобряването на туристическата инфраструктура до и около туристически обекти, забележителности, защитени територии и др. Резервирани са територии с възможност за помяна на предназначението с цел използването на терените за обекти, свързани с туризма. Предвидени са възможности за развитие на културен, познавателен, спортен, ловен, еко и други видове туризъм.

▫ **Комуникационно-транспортна инфраструктура:**

Предложеното комуникационно решение с осигуряване на нов околоръстен път в максимална степен освобождава центъра на града от транспортен натиск и създава възможности за подобряване на пътните връзки и туристическия потенциал като безпрепятствено обвързва локалните обекти на културното наследство с националните и европейски културни коридори.

Предвидени са комуникационни връзки с археологическите обекти, фигуриращи в Археологическата на карта на България. След извършването на пълни археологически проучвания и определяне потенциала на всеки обект, ще се развият необходимите комуникации с цел осигуряване на достъпа и изграждане на необходимата инфраструктура.

Създадените вело-маршрути стимулират изграждане на депа за общински велосипеди, които всеки гражданин или турист може да ползва срещу минимален депозит за обиколка по туристическите маршрути.

Локализириани са изгледни площадки с визуални връзки към съществуващите природни и културни ценности, които е необходимо да се осигурят сместа за удобно паркиране и условия за наблюдение, снимане, както и кратка информация за обектите на наблюдение и за културния потенциал на територията.

▫ **Техническа инфраструктура**

Препоръчва се изработване на проект за художествено осветление с цел експониране на обектите НКЦ и прилежащата им среда. Препоръчва се демонтиране на елементите от старо въздушно кабелно ел захранване на територията с концентрация на НКЦ и около единичните НКЦ.

Наложително е мерките относно провеждане на инфраструктурни, и рекламни съоръжения на територии с охранителен режим да се заложат в специфичните правила и нормативи към подробните устройствени планове.

### **С. УПРАВЛЕНИЕ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО**

Опазването и популяризириането на културно наследство има важно значение за повишаване на качеството на живот на местните общности и засилване на естествената връзка с миналото и заобикалящата ги околна среда.



Поради липсата на загриженост и средства за поддържане, културното наследство губи част от своите характеристики. Необходимо е да се изградят адекватни стратегии за опазване и интеграция на културното наследство, превръщайки го в катализатор на новите процеси в сферата на културата и в сферата на туризма.

Могат да се дефинират няколко основни насоки на управление и устойчиво развитие на КН, което може да гарантира равновесието между опазване и използване на неговия уникален ресурс:

▫ **Усъвършенстване на юридическата защита**

Юридическата защита на недвижимото културно наследство е сложен процес, който се реализира на няколко нива. Освен институционалната защита отношение към опазването имат и неправителствени организации, професионални колегии, гражданското общество. Необходимо е политиката за опазване в устройственния контекст да се формира и контролира в условията на реално публично-частно партньорство. При вземане на решения по важни въпроси е необходимо да се прилагат съвременни методи, обхващащи най- широки обществени кръгове.

Предвижданията на одобрени устройствени схеми за опазване на обектите на КН са основа за изработване на по-подробни и детайлни програми.

Изготвянето на Стратегия за опазване на културното наследство за община Перушица, както и План за опазване и управление на културното наследство ще допринесе за регламентирането на общите процеси по опазване на КН.

На ниво конкретен обект е необходимо е да се изготвят граници и режими за съответните недвижими културни ценности, които да послужат като основа за изготвянето на планове за опазване.

▫ **Усъвършенстване на дейностите по проучване**

В следствие на проучването и оценката на актуалното състояние на недвижимите културни ценности на територията на община Перушица могат да се дефинират следните насоки в областта на проучването:

- a. Инициране на нови теренни обхождания за непроучените територии;
- b. Извършване на пълни археологически проучвания за териториите с извършени вече теренни обхождания, както и за територии още непроучени, но с потенциал ;
- c. Обработка и обнародване на придобити данни и резултати.
- d. Актуализиране на архивната информация в Националния институт за недвижими културни ценности и Националния археологически институт и музей при БАН.

▫ **Стимулиране на източници за финансиране**

През последните години извънредно много се усъвършенстваха европейските политики за финансиране на опазването на културното наследство. Финансирането може да се осъществи и чрез конкретно стимулиране от страна на държавата на други източници.

В ОУПО се препоръчват следните посоки на действие:

- a. Различни преференции за собствениците на имоти на КН.
- b. Кандидатстване и участие в международни помощи и проекти.
- c. Стимулиране на нетрадиционни форми на финансиране.
- d. Приходи от културен туризъм.

▫ **Развитие на културния туризъм**

Устойчивото развитие има за цел защита на околната среда, постигане на социално равенство и качество на живота, културно разнообразие и динамична, жизнена икономика, която предоставя работни места и просперитет за всички.

Устойчивото развитие на културния туризъм налага запазване на потенциала на културното наследство на територията и поддържане на цялото му разнообразие, съхраняване на единичността му, социализирането и популяризирането му.

Развиването на културния туризъм е една от мерките за насърчаване на икономическия растеж в Общината. Стратегическите насоки в развитието на културния туризъм дефинират необходимостта от интегриран подход към наследството: съсредоточен върху качеството, върху удовлетворяване на потребителите. Подходът е основан върху икономическите, социалните и екологичните измерения на устойчивото развитие.

Необходимо е наличните туристически маршрути да се доразвият, да прерастнат в културни маршрути и да се създаде мрежа от локални културно-туристически маршрути, свързани с националните и европейските мрежи на културните пътища (маршрути и коридори).

Културният туризъм е необходимо да се интегрира с други видове туризъм в цялостен туристически пакет с по-широк териториален контекст – да се създадат хибридни туристически продукти, съдържащи: ваканционен, рекреативен, летен, събитиен, екологичен, спортен, поклоннически и др.

#### ▫ **Усъвършенстване на управлението**

Изключително важно е създаването на цялостна стратегия за управление на ценността – това може да се получи при целенасочени действия в няколко насоки:

**Активното участие на Общинските администрации** в следните направления:

- участие в проекти и програми за опазване и популяризиране;
- административно управление и координация на всички дейности по опазване и използване на териториите;
- предложения и контрол при стопанисване на общинските фондове в тази част;
- поддържане и развитие на информационен център с електронна база-данни предвид бъдеща връзка с Европейската информационна мрежа на наследството;
- постоянен мониторинг върху културното наследство;
- партньорство и диалог с МК, НИНКН, музеите и др. институции по опазването

**Активното участие на населението:** Необходимо е да бъде осигурена публична подкрепа под различни форми:

- стимули, компенсирани ограниченията на режимите за опазване;
- целеви субсидии;
- данъчни облекчения в зависимост от индивидуалния принос за опазването и социализацията на ценността;
- разкриване на нови работни места, свързани с културния туризъм;
- привилегии за прилагане на определени дейности (например екскурзоводски);
- помощи за изпълнение на специфични консервационни дейности, за въвеждане на съвременна техническа инфраструктура и др.

**Участие на бизнеса:**

взаимодействие със стопански субекти, развиващи бизнес на територията на ценността, както и с други партньори от сферата на бизнеса, чрез всички форми и механизми на публично-частното партньорство

**Използване на ГИС.**

Съвременното управление на културното наследство изисква събиране и поддържане на пълна информация с цел съхраняване, управление, анализиране и социализация на обектите. Мултимедийните информационни продукти за културата с включена геоинформационна система могат най-пълно и в дълбочина да представят културните процеси на територията.

Използването на ГИС е част от управлението на културното наследство. ГИС технологиите позволяват не просто да се изобрази местоположението на обектите по територията, но и да се разкрият всички ценни ресурси в даден ареал. Тези ресурси, представени като комплекс, и с тяхната обвързаност, се използват като запазена марка на ареала и служат за развитие на културния туризъм.

Основната цел на част Културно наследство на ОУПО на община Перушица е да създаде планова основа за устройствено развитие на територията с максимална изява на културно-историческия ѝ и природен потенциал. Планът е интегриран в устойчиви функционални, пространствени и урбанизирани структури чрез устройствени мерки за опазването и социализацията на природното и културното наследство и превръщането му в значим ресурс за икономическото развитие на община Перушица.

**ИЗТОЧНИЦИ:**

1. Национална концепция за пространствено развитие на Р България за периода 2013-2025г., изготвена по Оперативна програма Регионално развитие 2007-2013г.
2. Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 на Министерство на икономиката и енергетиката.
3. Стратегически план за развитие на културния туризъм в България (2009)
4. Регионален план за развитие на Южен Централен район 2014-2020г. на Министерство на Регионалното развитие.
5. „Културни коридори в Югоизточна България“ - Регионалната програма за културно и природно наследство в Югоизточна Европа (RPSEE) е съвместна дейност на Съвета на Европа и Европейската комисия, стартирана през 2003г.
6. Регионален форум „Културни коридори в Югоизточна Европа“, Варна, Златни пясъци - хотелски комплекс “Ривиера” 20 - 21 май 2005 г.
7. Общински план за развитие на Община Перушица за периода 2014-2020г.
8. Културен календар на Община Перушица за 2014 г.
9. Информация за защитените зони по Натура 2000 и защитените територии от Министерство
10. „Историческите територии: интеграционно поле за култура и туризъм“ – Т.Кръстев
11. Комуникация на наследството и комуникационна стратегия на проекта - Т.Кръстев
12. „Археологическа карта на България“ на Националния археологически институт с музей, гр.София
13. Подробен списък в табличен вид с недвижими културни ценности на територията на община Перушица, предоставен от НИИИИ.
14. Подробен списък с археологическите недвижими културни ценности на територията на община Перушица, предоставен Регионалния исторически музей - Пловдив.

**Приложение 1**

1. Подробен списък в табличен вид с недвижими културни ценности на територията на община Перушица, предоставен от НИИИИ
2. Подробен списък с археологическите недвижими културни ценности на територията на община Перушица, предоставен Регионалния исторически музей - Пловдив.
3. Информация от Археологическата на България, предоставен от НАИМ при БАН, гр.София .
4. Информация за защитените зони по Натура 2000 и защитените територии от Министерство на околната среда и водите.

#### **VIII.4. ПРОГНОЗА ЗА ПЕРСПЕКТИВНО ФУНКЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ**

Перспективното, комплексно, демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на общината през следващите две десетилетия (до 2030г.) ще се осъществява под влиянието на комплекс от фактори със задържащо и със стимулиращо въздействие. В определени моменти превес могат да имат факторите, стимулиращи развитието, а в други тези, които са със задържащ характер. Това изисква прилагане на вариантен подход при изработване прогнозите.

В прогнозите за перспективното развитие на функционалните системи са разгледани следните варианти:

- Тенденциален (песимистичен) при доминиращо влияние на фактори със задържащ характер и запазване на тенденциите от досегашното комплексно демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие;
- Реалистичен - при отчитане на очакваното влияние на фактори със стимулиращо влияние и незначително въздействие на фактори със задържащ характер;
- Оптимистичен – базиран на вероятността за доминиращото влияние на фактори със стимулиращ характер.

#### **VIII.4.1. ОБИТАВАНЕ**

Пространственият модел на прогнозата на подсистема „Обитаване“ е изграден на основния принцип за интеграция на всички системи и подсистеми и възможността за съвместяване на различните им функции.

Прогнозата за пространствено развитие е структурирана:

- Запазване на традиционната жилищна среда с обновяване на жилищния фонд и социалната инфраструктура;
- Преодоляване на категоричната граница на разделяне на жилищната среда на „среда за постоянно обитаване“ и „среда за временно обитаване“;
- Органично съвместяване на функциите урбанизирана среда – природа.

##### **VIII.4.1.1. Наличие на територии в неудовлетворително състояние**

###### **Извършена диагноза на настоящата ситуация на база на:**

- Демографски прогнози
- Териториални, климатични и природни проучвания
- Социално – икономически прогнози

Направеният анализ изисква решаването на проблема с установената аномалия - непропорционално увеличаване на броя на ромското население върху територия с лимитирана площ, с минимални възможности за разширение на фона на привидно висок „стандарт“ на обитаване в останалата територия, дължащ се на запазваща се тенденция към намаляване общият брой на населението, разположено върху останалата територия. Изразено в цифри – 31% от населението обитава 10% от територията.

###### **Извършеният анализ дава основание за пространствени решения**

###### **ОУП предвижда:**

- Включване в границите на урбанизираната територия на нови 19,215ха, от които 17,312 ха са усвоени като терени за жилищно застрояване, но са извън границите на урбанизираната територия и 1,903 ха – напълно нови, неусвоени.
- Включване в границите на селищното образувание, намиращо се на изток от кв.Пастуша на земеделски територии с обща площ 17ха – с предвидена възможност за смяна на предназначението за вилно застрояване. Терените са необработваеми земи, в по-голямата си част общинска собственост. Предвид близостта до кв.Пастуша и селищно образувание /земеделски земи по §4/ територията е с осигурен транспортен достъп и възможност за водоснабдяване и електрификация.
- На територията традиционно обитавана от ромското население - предвиждане на устройствена зона Жм с устройствени показатели на горната граница – Плътност до 60%, Кинт – до 1.2, Озел – 40%.

##### **VIII.4.1.2. Прогнозни варианти за перспективно развитие**

Основа за прогнозните три варианта за развитие на обитаването са анализите на демографското развитие на община Перушица, перспективите за икономиката и най-вече ресурсът на сектора „туризъм“.

Нето жилищните терени при съществуващото положение са 86, 33 ха или 863, 30 дка при общ брой на имотите 2071, което прави 416, 85 м<sup>2</sup> на имот при население 4960 души, или по 2, 4 обитатели на имот. При семейна структура 3,3 души по данни от НСИ очевидно съществува обезлюдяване в настоящия момент на имотите.

Предвидените с проектното решение бруто 19, 215 ха се редуцират с коефициент 0,70 съгласно чл. 14, ал.3, т.3 от Наредба № 7 за ПНЗУОТВТУС и се получават нето 13,450 ха или 134,50 дка.

По този начин възможните за обитаване нето жилищни терени, съществуващи и нови са 997,80 дка, а бруто – 1496,30 дка.

При тези възможности за развитие на жилищната територия са разработени три варианта на структуриране на обитаването :

**Първи вариант – песимистичен**

Разработен е при условията на запазване на тенденциите от демографската прогноза - отрицателен прираст на населението за прогнозния период.

При база на населението 4960 души през 2013г. и очакван отрицателен прираст от 500души се формира население от 4460 души през 2030г. При това условие се получава следната схема:

▫ Размер на жилищния имот	-	417 м <sup>2</sup>
▫ Брой на жилищните имоти	-	2393
▫ Обитаване - еднофамилно		
▫ Жилищен стандарт	-	75 м <sup>2</sup> /ж
▫ Семейна структура	-	1,9 души

Този вариант илюстрира много висок процент на необитаеми жилищни сгради и имоти.

**Втори вариант – реалистичен**

Разработен е при условията на запазване на статичност на демографските процеси спрямо съществуващото положение.

Приема се население от 4960 души. При това условие се получава следната схема:

▫ размер на жилищния имот	-	417 м <sup>2</sup>
▫ брой на жилищните имоти	-	2393
▫ обитаване - еднофамилно		
▫ жилищен стандарт	-	75 м <sup>2</sup> /ж
▫ семейна структура	-	2,1 души

Този вариант е аналогичен в голяма степен на съществуващото положение - 2,4 обитатели на имот при по-висок жилищен стандарт от настоящия.

**Трети вариант – оптимистичен**

Разработен е при условията на положителна динамика на демографските процеси, основана на механичен прираст - привличане на обитатели от контактните общини. Предпоставка за това са развитието на икономиката /малък и среден бизнес/ и особено на туризма с изграждане на необходимата за това туристическа инфраструктура.

На база горните прогнози се формира население от 8200 души. При това условие се получава следната схема:

▫ размер на жилищния имот	-	417 м <sup>2</sup>
▫ брой на жилищните имоти	-	2393
▫ обитаване - еднофамилно		
▫ жилищен стандарт	-	75 м <sup>2</sup> /ж
▫ семейна структура	-	3,4 души

Този вариант запазва настоящата семейна структура при по-висок стандарт на обитаване.

В прогнозата за социално-икономическо и пространствено развитие на територията са достъгнати показатели за оптимистичния вариант, които отговарят на нормативите по отношение на всички системи.

#### **VIII.4.2. ТРУД**

Прогнозите за икономическо развитие се изработват с много голям процент на вероятност, тъй като процесите в икономиката са динамични и не могат да се предвидят с достатъчна точност, дори и в близко бъдеще.

Това налага планът да е гъвкав и да дава широка рамка на пространствено развитие. Това обуславя решенията, свързани с пространственото развитие на система „ТРУД“ да се базират на ясни принципи:

- Създаване на обща РАМКА, която дава стратегически параметри на развитие и осигурява баланс на структурните елементи.

- Конкретни разписания, които позволяват ясно териториално (пространствено) отлагане на устройствените решения.

- Изграждане на пространствен модел, позволяващ гъвкавост и вариантност, в зависимост от развитието на политическите и икономически процеси.

##### **VIII.4.2.1. Извършена е диагнозата на настоящата ситуация в система труд:**

###### **Териториални и природни проучвания**

- Част от действащите предприятия с начин на трайно ползване – за производство се намират извън урбанизираната територия и не са осигурени с действащи устройствени планове – бивш стопански двор 1 изцяло, бивш стопански двор № 2 – частично, също така терените северно и югоизточно от кв.Пастуша.

- Съществуващи терени в урбанизираната територия, заети с предприятия в обособената индустриална зона на Перущица (Бивш стопански двор № 1 и част от 2), без действащи ПУП.

- Съществуващи територии, заети с предприятия в обособената индустриална зона на Перущица (Бивш стопански двор № 2с действащи ПУП.

- Инвестиционен интерес към терени за производство и обслужване и обвързването им с туристическия бизнес.

###### **Анализирани са природните, социално икономическите и териториални параметри на средата:**

- Установен начин на трайно ползване – за производствени и складови дейности на терените на бивш стопански двор № 1 и 2.

- Наличие в близост до обособената индустриална зона на необработваеми земеделски земи, или такива с ниска категория на земеделската земя, със застаряващи трайни насаждения и изчерпан резерв за земеделска дейност

- Проучена е преобладаваща посока на ветровете - от запад, северозапад

###### **Социално - икономически**

- Тенденции към съживяване на преработващата промишленост.

- Трайна тенденция за развитие на преработващата промишленост.

- Необходимостта от осигуряване на терени за развитие на преработващата промишленост

- Тенденции за обвързване на производство с обслужване с насоченост към туристическия бизнес.

- Наличие на изградена пътна и инженерна инфраструктура, или възможност за изграждане на нова с минимални капитални вложения.

#### VIII.4.2.2. Извършената диагнозата дава основание за прогнозни действия

##### ОУП предвижда:

- Включване в границите на урбанизираната територия на бивш стопански двор 1 - изцяло, бивш стопански двор № 2 – частта, която е извън урбанизираната територия, също така производствените терени северно и югоизточно от кв.Пастуша.
- Нови територии – съществуващи урбанизирани, с възможност за включване в границата на урбанизираната територия, или с възможност за смяна на предназначението на земеделски земи – за развитие на производствено – складова и обслужващи дейности – зони Пп и СМФп – източно от новопредвиденият обходен път и от стадиона.
  - Нови територии за развитие на промишлената зона:
    - Имотите, намиращи се западно от Стопански двор №1 (за пивоварна, винарска изба, къща за гости) и
    - Разширение на Стопански двор №2 в посока юг-изток.
    - Териториите, западно от новия обходен път за зона СМФп.
    - Териториите, източно от новия обходен път за земеделски земи с възможност за смяна на предназначението – за производствени и обслужващи дейности.

#### VIII.4.3. Обслужване

##### VIII.4.3.1. Туризъм

Териториалното устройство на общината трябва да бъде съобразено с предварителното изготвяне на стратегия и поетапен план за развитие на общината като интегриран туристически център. Развитието на този център ще бъде специално насочено към определен сегмент от туристическия пазар, който би бил най-подходящ потребител на ресурсите и услугите, които общината би могла да предложи. Една от най-важните цели на туристическата стратегия на общината трябва да бъде именно изграждането на инфраструктура на туризма, която ще интегрира наличните природни и антропогенни туристически ресурси, материално-техническата база на туризма в общината и обслужващите кадри в туристически „пакет” „община Перушица”, оформен съобразно търсенето от страна на центровете, генериращи туристи. Така например, връзката на общината с областен център, чрез екопарк „МАРИЦА” – „Спортна база „Оризари”, може да включва велоалея, чието продължение към планината би привлякло специфична група млади екотуристи. Интерес представляват и възможностите на общинското летище да обслужва туристи, които практикуват въздушни спортове. Евентуално решение за приоритетно развитие на туристическата индустрия в община Перушица предполага подчиняване на цялостното социално-икономическо и културно развитие на общината на тази цел. По-подробно темата е застъпена в т.Културно наследство и т.Отдых и зелена система.

##### VIII.4.3.2. Социални дейности

За прогнозиране развитието на социалните дейности в община Перушица се оформят две основни направления: развитие на социалното подпомагане, към което ангажименти имат държавата и местната власт и развитие на социалните услуги, устройственият модел на които е залегнал в проекта за ОУП.

Прогнозната тенденция за развитие на демографските процеси – намаляване на населението в трудоспособна възраст в голяма степен поради напускане на общината и реципрочно увеличаване процента на застаряващото население налагат устройствени мерки в това направление. В проекта на ОУП е предложена територия за социален дом за възрастни хора в южната част на градската структура, която е с териториална насоченост извън границите на община Перушица, с идеята да задоволи

потребностите на контактните общини и да създаде база за развитие на третичния сектор от икономиката на общината.

#### **VIII.4.4. Отдых**

##### **Ресурс за развитие на зелената система и отдыха е поречието на река Въча.**

Предвижда се създаване на устройствени възможности за използването на реката в пространственото развитие на зелената система и извънградската среда за отдых, както и създаването на зелени клинове, пояси и зони, които да осъществят контакта на различни обекти на отдыха с обекти в съседни общини, както и с Родопите.

Река Въча и части от напоителния канал са елементи на зелената система, които в съчетание с придружаваща ги зеленина са фактор, осигуряващ екологическите, естетически и устройствени потребности на средата.

Значителното разнообразие в конфигурацията на терена по отношение на надморска височина, наклони, изложения определят до голяма степен и различни в климатично отношение територии за развитие на различни видове отдых.

Огромен ресурс е горския фонд, който заема 35,5% от цялата територия на Община Перушица. Това е огромен потенциал за развитие на отдыха и туризма. Горите, като функция се делят на три основни вида - стопански, защитни и специални гори.

##### **В границите на общината разпределението на горите е следното:**

- стопански гори	- 723,3 ха
- защитни гори	- 247,5 ха
- специални гори	- 757,2 ха

Стопанските гори са тези горски територии, чието стопанисване е насочено към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти.

Защитни са горските територии за защита на почвите, водите, урбанизираните територии, сградите и обектите на техническата инфраструктура; горната граница на гората; защитните пояси, както и горите, създадени по технически проекти за борба с ерозията.

Най- благодатни и с най висок потенциал за развитие на отдыха са специалните гори. Те са всички горски територии включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, както и такива, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статuti и режими - за семепроизводствени насаждения и градини; горски разсадници; опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове; дендрариуми; научноизследователски и учебно-опитни гори; токовища; до 200 м около туристическите хижи и обекти с религиозно значение; бази за интензивно стопанисване на дивеча; с рекреационно значение, за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност.

На територията на Общината, **специалните гори** са 757,2 ха или 44% от всички горски територии.

##### **Балансът на специалните гори е:**

Рекреационни гори	523,6 ха
Гори в защитени местности	7,0 ха
Гори в защитени зони по Натура 2000	211,5 ха
Горски разсадници	1,5 ха
Семепроизводствени насаждения	13,6 ха



Рекреационните гори, които са 69% от специалните гори и 30% от общата площ на горските територии са огромен потенциал за развитие на отдиха.

В своите граници Община Перушица може да задоволи само ежедневният отдих.

Река Въча и части от напоителния канал са елементи на зелената система, които в съчетание с придружаваща ги зеленина са фактор, осигуряващ екологическите, естетически и устройствени потребности на средата.

Формите на отдих – седмичен и годишен са ограничени от липса на устройствени възможности. Условия, освен за ежедневен отдих, на територията на общината липсват. Ресурсите за развитие на отдиха в останалите форми са извън пределите на общината. Част от седмичния и годишния отдих жителите на Перушица биха могли да извършват в Родопи. Със своите природни ресурси, с благоприятните климатични показатели, добрия изохрон, равномерност и капацитет на туристическите обекти и вилни зони, той е естественото място за отдих. Близостта на х.Бряновщица, х.Академик (Родопски партизани) и х.Върховръх предопределят отдиха в аспекта на планински туризъм. Тези хижи, заедно с по-отдалечените (х. Здравец, х. Руен, х. Чернатица, х. Равница и туристическите спални в с. Чурен, м.Студенец и м.Бяла черква) са с общ капацитет от общо с 680 легла. Пешеходните маршрути, които съществуват в момента с легловата база на изброените обекти (макар и не в границите на Община Перушица) създава изключителни предпоставки за развитие на планинския туризъм, съчетан с маршрутно познавателния туризъм и екскурзионното летуване.

Възползването от изброените предпоставки за развитие е от огромно значение за Община Перушица. Съвместните действия със съседните общини, участието в европейски програми подпомагащи този сектор и не на последно място прилагането на една целенасочена и последователна общинска политика, би генерирало множество ползи не само за туристическия сектор, а и за всички съпътстващи икономически субекти обслужващи този сектор. Първата стъпка е маркирането на туристическите маршрути - слагането на маркировки и табели, създаването на беседки, заслони, изгледни площадки. Това в комплекс с ежегодното почистване и поддържане на изброената по-горе съпътстваща туристическа инфраструктура ще създаде условия за развитие на този вид туризъм. Тези дейности биха били безмислени, ако са само в границите на Община Перушица. Затова от основно значение са съвместните действия със съседните общини, както и общото презентирание и рекламни дейности.

Изключително важен е и фактът, че в близост до общината е лесопарк Родопи, който като инфраструктура има някаква изграденост (макар и последните години да е позанемарен) и с територията на ландшафтните комплекси с консервационен характер предвидени в Районно устройствената схема на група Общини - Пловдив, Садово, Марица, Родопи и Куклен, допълва туристическият продукт и създава предпоставки за развитие на планинския отдих в пълния му аспект. Подкрепата на плановете от по-висока степен е отлична предпоставка за участие в програми и стратегии подкрепени от Европейския съюз.

Близостта на ловно стопанство „Тъмраш“, ловното стопанство в землището на с. Брестовица, както и горският фонд в землището на общината, осигурява условия и за ловен туризъм.

Съчетаването на различни видове туризъм и комплексното им представяне и рекламиране, ведно с всички съседни общини, ще създаде един устойчив продукт,

който ще обслужва не само жителите на Община Перушица, но и ще намери ниша в националната туристическа стратегия и политика.

**Проектът предвижда създаването на два тематични парка.**

**Първият, парк "Въча"** е в северната част на общината и включва паркова зона, зона за спорт и атракции, водни спортове, спортен риболов. Теренът, на който се предвижда изграждането му се ситира югоизточно от коритото на р.Въча, включващ изоставени рибарници и баластриери. В непосредствена близост е разположена Защитена зона „Река Въча - Тракия“ с код BG 0000424 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Поради наличието на благоприятни физико-географски и природни фактори, тематичната паркова площ прелива в рекреационни зони разположени по поречието на реката. Предвижда се създаването на зони за отдих и екологично възпитание, наситени с изгледни площадки за наблюдение на птици, вело алеи и кътове за извънградски седмичен отдих. За създаването на тази зона благоприятства и предвидения в Районно устройствената схема на група общини - Пловдив, Садово, Марица, Родопи и Куклен, екопарк „Марица“, чиято площ се простира по поречието на р. Марица от вливането на Въча до вливането на р. Чая и обхваща рекултивиранияте площи на сметището в с. Цалапица, 9-ти километър с разширение на базата за водни спортове в с. Оризаре, поречието на реката в града, контактните зони на р. Марица до урбанизираното ядро на град Пловдив, парк „Отдых и култура“, северния бряг на р.Марица при устието на р.Стряма и съществуващите горски насаждения покрай реките в землищата на с. Рогош и с. Маноле. Свързването на парк Въча и рекреационните зони с така описания екопарк Марица, ще обогати отдиха на населението на десетина общини, като се направи единен комплексен туристически продукт, който най-пълноценно да задоволява потребностите на населението.

**Вторият тематичен парк** е в непосредствена близост до мемориалният паметник на трите поколения. Двата парка са с площ съответно от 32,5 ха и 1,4 ха.

Предвижда се изграждането на туристически горски парк „Норките“, находящ се на юг от гр.Перушица, по пътя за с.Скобелево. Той ще бъде рекреационен комплекс за социален и семеен отдих – център за социална интеграция. Отдых и забавления в естествена горска среда, предназначен за семейства с деца, фирмени събития, детски лагери, както и за социални дейности свързани с обгрижване и развитие на деца от социални домове, в неравностойно положение и сираци.

В близост до опитните полета на Професионална Гимназия по Лозарство и Винарство "Христо Ботев" се предвижда изграждането на винарна с дегустационна, къщи за гости и атракционни дейности. Обектът се намира в непосредствена близост и осигурява транспортен достъп до археологически паметник на културата „Раннохристиянска базилика "Червената църква". Дейностите, които ще се развиват там са: винопроизводство, лозарство, атракции, рекреация. Ведно с възможностите на опитните полета на гимназията, ще се създаде обединен туристически продукт, който да задоволява нуждите свързани с винения туризъм и всичките му аспекти.

**Предвижда се рекултивация на сметището**, което ще изпълнява защитна и мелиоративна функция, където нагледно да се следят процеси, съпътстващи всички аспекти, свързани със сметищата, рекултивация и природосъобразното облагородяване на такива територии.

Освен изброените до тук паркови територии и обекти свързани с отдиха, в границите на землището се предвижда създаването на зелени зони, които да изпълняват рекреационна функция. Те са концентрирани основно около водните

течения - р.Въча и канала. Предвижда се насищането им с различни активности свързани с пасивния и активния отдих на населението.

Комбинирането на отдиха на населението и обвързването му с други аспекти свързани с туризма е изключително важно.

Предвижда се прокарването на велоалеи и маршрути, обвързани с обектите на културно историческото наследство и тясно свързани с елементите на Зелената система, отдиха и спорта и изграждането на туристически пътеки по определени тематични маршрути.

Балансът на извънселищните паркове и обекти формиращи Зелената система на Община Перушица е:

▫ зони за рекреация	78,367 ха
▫ извънселищни паркове	50,428 ха
▫ зелени ивици и връзки м/у обектите на КИН	6,542 ха
▫ мелиоративно озеленяване	4,229 ха
▫ опитни полета	12,395 ха

В община Перушица има две защитени зони по Натура 2000 и една защитена територия.

- **Защитена зона по местообитания - BG0000424 Река "Въча-Тракия"**
- **Защитена зона по местообитания - BG0001033 Брестовица**

И двете защитени зони са с цел:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- **Защитена местност „Перестица“**

- Защитена местност "Перестица" - обявена със Заповед № 173/09.03.1983 г. на КОПС при МС за историческо място. Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-331/31.03.2003 г. на МОСВ, с цел опазване гнездово местообитание на черен щъркел и характерен ландшафт с обща площ от 6,1 ха. Стопанисва се и се охранява от ДЛ – Кричим, под контрола на РИОСВ – Пловдив.

## **VIII.5. ТРАНСПОРТНА И ИНЖЕНЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА - РАЗВИТИЕ**

### **VIII.5.1.1. Транспортно – комуникационна система**

Проектното решение предвижда извеждането на транспортния поток по директното направление северно от града, като са представени два варианта на околоръстно трасе. Ще се осигури възможност на транспортните потоци бързо и безпроблемно да захванват търговско - промишления район и ще се съкрати времето на превоз на товари и хора. Чувствително ще се облекчи транспортното натоварване в центъра. Ще се осъществи модерен подход към предвиденото за бъдещо развитие и разширение летище, с цел превръщането му в съвременен транспортно съоръжение за

обслужване на малки транспортни самолети, за обучение, атракции, превръщайки го в ветно на бъдещия инвестиционен интерес.

▫ **Републиканска пътна мрежа**

Проектният обходен път на гр. Перушица се предвижда да стане част от републиканската пътна мрежа, а участъкът от републикански път III-8602, който остава в очертанията на града с дължина 2590м. да се прекласира в общински и да стане част от уличната мрежа на града.

Габаритът на новия околоръстен път е предвиден като Г10, т.е. настилка 7,50м. и банкети по 1,5. Предвижда се защитен зелен пояс в сервитута, както и осветление в зоната на кръстовищата. Дължината на обходния път е 4450м. за сив вариант и 4675м. за лилав вариант.

▫ **Общинска пътна и улична мрежа**

Новообразуващите се пътища и улици са изцяло съобразени с теренните условия и заданието на възложителя за максимално запазване на ценни земеделски земи. В общия случай са използвани трасета на съществуващи полски пътища, като е предвидено тяхното уширяване.

Общата дължина на нови общински пътища за свързване на града с обходния път, респ. летище е около 2000м.

Дължина на нови пътища за обслужване на нови селищни образувания – 5070м.:

Дължина на новопредвидени улици – 3650м.

Като необходима инфраструктура за превръщането на паметниците в обекти на масово посещение е предвидено изграждането на 14 670м. нови пътища за тяхното обслужване, с така необходимите приемни и инфраструктура и осигуряване на паркоместа за автобуси и леки автомобили.

Изграждане на нова система от велоалеи, в комбинация с пътищата към ценните културно-исторически паметници ще се отрази благоприятно върху развитието както на туризма, така и на спорта и атракциите на територията на общината. Дължината на новите велоалеи е 9750 м.

Създаването на модерна пътна и улична мрежа, заложената в Устройствения план ще осигури по-къси и комфортни връзки на територията на общината, ще поощри развитието на нови дейности, ще подобри екологията и туризма и ще се отрази най-вече на осигуряването на транспортен достъп до културните и исторически забележителности, което е един от приоритетите на Община Перушица. Освен проектиране и изграждане на нови пътища трябва да се обърне внимание на реконструкцията и модернизацията на съществуващата мрежа, което изисква отделянето на повече средства.

#### VIII.5.1.2. **Водоснабдяване и канализация**

▫ **Прогнозно развитие на водоснабдителната система**

Това развитие трябва да се погледне в светлината на две основни обстоятелства, които ще окажат влияние върху него.

На първо място е Генералният план за развитието на водния сектор в Област Пловдив и на второ място е потенциалната възможност за реализация на мегаобекта „Водоснабдяване на гр.Пловдив от каскада „Въча““.

Генералният план за развитието на водния сектор на Област Пловдив е доста консервативен спрямо водоснабдителната система на Община Перушица.

На общия фон за състоянието на водоснабдителните системи в Област Пловдив, състоянието на тази в Община Перушица е сравнително добро. Това е една от причините в гр.Перушица да не са предвидени инвестиции във водоснабдителната система до 2020г.

Само четири населени места, с население над 2000 жители, имат този незавиден статут. Това са Перушица, Куклен, Садово и Съединение. Преценено е, че съответните водоснабдителни системи ще издържат до 2020-2028г.

Средносрочната инвестиционна програма на Генералния план предвижда инвестиция от 3 182 100€ за Община Перушица, за периода 2020-2028г. Това е една съществена сума, която би покрила на 100% подмяна на разпределителната водопроводна мрежа.

В същото време не са предвидени средства за другите елементи на водоснабдителната система, което говори, че тези елементи стоят добре в общия работен режим.

Евентуалната реализация на обект „Водоснабдяване на гр.Пловдив от каскада „Въча““ не е в противовес на Генералния план. Напротив! Този обект допълва Генералния план. Става така, че Генералния план решава проблема с вътрешната разпределителна мрежа, а обект „Водоснабдяване на гр.Пловдив от каскада „Въча““ оптимизира външните елементи на водоснабдителната система – водоизточници, помпени станции и външни водоводи.

Обект „Водоснабдяване на гр.Пловдив от каскада „Въча““ предвижда изграждането на следните нови елементи от водоснабдителната система на гр.Перушица.

Помпена станция Q=15л/сек H=128м	153 000€
Напорен водоем 50м <sup>3</sup>	55 000€
Външен водовод Ф200 с дължина 4,3км	1 161 000€
Общ финансов ресурс за гр.Перушица	1 369 000€

Необходимо е изграждане на

Напорен водоем 100м <sup>3</sup> (за водоснабдяване на кв.Пастуша)	75 000€
--	---------

Това прогнозно развитие на водоснабдителната система, въпреки че не е в близките няколко години е напълно удовлетворяващо.

Няколко думи трябва да се кажат и за прогнозното развитие на града като урбанизирана територия.

На база площта на новите квартали, може да се определи ориентировъчна дължина на новите улици в размер на около 15км. От тях около 8км. са улици на долепените квартали южно от града и около 7км. са бъдещите улици на новите квартали около кв.Пастуша. Новата водопроводна мрежа по тези улици ще изисква финансов ресурс в размер 1 500 000-2 000 000лв.

Краткосрочната инвестиционна програма на Генералния план предвижда за водоснабдителната система на гр.Перушица сума от 176 500€, разходвана в периода 2014-2020г.

Може да се твърди, че тази сума ще е достатъчна за изграждане на 15-20% от водопроводите по новите улици.

На фона на общата демографска криза и недостига на финансов ресурс в огромна част от населението е много вероятно в периода 2014-2020г. застрояването на нови квартали да е под 20% от предвидените в настоящия план територии.Налага се извода, че евентуалното разширение на града в периода 2014-2020г ще бъде

обезпечено с финансов ресурс за нови водопроводи по бъдещите нови улици. Тук е местото да се спомене, че градът има отрицателен прираст. Към 2011г жителите са 5058, а прогнозата за 2020г е 4800 жители.

За периода 2020-2028г Генералният план предвижда финансов ресурс от 3 182 100 € за развитието на водопроводната мрежа на града. Това означава, че за този период е гарантирано изграждането на значителен километраж нови водопроводи по евентуалните нови улици на града.

#### ▫ **Прогнозно развитие на канализационната система**

Прогнозното развитие може да се дефинира в две основни посоки.

Първото предизвикателство е да се реализира предвиденото в Генералния план, в периода 2014-2020г. Вероятно, заложената перспектива ще се изпълни през някоя от оперативните програми на МОСВ. Обобщено казано, в този период развитието на канализационната система трябва да достигне развитието на града. Строителните мероприятия могат да се подредят в следния оперативен порядък.

- Изграждане на Главен колектор II
- Доизграждане преливници на Главен колектор I
- Изграждане на Довеждащ колектор до ПСОВ
- Изграждане на ПСОВ
- Изграждане на канализация по улиците, където няма такава, вкл.тази на кв.Пастуша
- Изграждане на охранителни канали и канавки
- Окончателно изграждане корекцията на р.Първенецка

Второто предизвикателство е обслужването на новите урбанизирани територии с канализация. Като обем тази задача е по-малка. Нейна съществена характеристика е, че новите територии няма да се усвояват едновременно и в голям обем. В зависимост от демографски и икономически обстоятелства, новите територии могат да се планират и реализират в продължение на 20-30 години. Тук е мястото да се спомене, че гр.Перушица е с отрицателен годишен прираст. Към 2011г населението е 5058 жители. Прогнозата за 2038г е 4406 жители.

Без съмнение, канализацията на новите територии ще се включи в канализацията на сегашния град. Към този бъдещ момент ще се изяснят и съществените характеристики на бъдещата канализация, още повече, че технологичните новости в канализационното дело навлизат и в България. С голяма вероятност може да се прогнозира, че:

- отточният коефициент на новите квартали ще е по-малък, поради по-големия относителен дял на зелените площи.
- част от дъждовния отток ще се депонира в задържателни или попивни резервоари и в следствие може да се ползва за поливане.
- крайно отдалечените имоти могат да преминат на собствени пречиствателни съоръжения.
- разделната канализационна система ще се налага във все по-голям мащаб

#### VIII.5.1.3. **Газификация**

Прогнозно развитие

Бъдещото развитие на газоразпределителната мрежа зависи от икономическото развитие на общината и заявени инвестиционни намерения. На схемата ОУП С.7 са посочени газопроводите в проект с техните работни налягания е диаметри.

#### ▫ **Устройствени изисквания**

Устройствените изисквания към газопроводите се регламентира с действащата нормативна уредба в Р.България, техническите изисквания, правилата и нормите за устройство, монтаж и безопасна експлоатация на газопроводи и съоръжения към тях.

Съгласно чл. 90 (1) на НАРЕДБА ЗА УСТРОЙСТВОТО И БЕЗОПАСНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ПРЕНОСНИТЕ И РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИТЕ ГАЗОПРОВОДИ И НА СЪОРЪЖЕНИЯТА, ИНСТАЛАЦИИТЕ И УРЕДИТЕ ЗА ПРИРОДЕН ГАЗ (Обн. ДВ бр.67/02.08.2004 г.), „Елементите на разпределителните мрежи може да се полагат подземно или надземно в съответствие с предвижданията на подробните устройствени планове, така че през срока на експлоатация да не се преместват във връзка с осъществяване на ново строителство, предвиждано в действащите устройствени планове”.

Регламентите в Наредбата за устройство на газопроводите и Наредбата №16/09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти поставят определени изисквания към устройственото решение на ОУП, свързани със сервитутите и охранныте зони на газопроводите.

За разпределителните газопроводи положени в извън урбанизирани територии, сервитутът е х 1,5 м от двете страни по оста на газопровода, което се включва в сервитута на пътищата (2 м), така че от страна на разпределителните газопроводи не се налагат устройствени ограничения, а именно:

На основание чл.14,ал.1 от ЗОЗЗ строителството на газопроводите в земеделските земи ще се извърши само след отнемането на хумусния пласт на дълбочина 0,40м в размерите на сервитутната зона. Отнетият хумусен пласт ще се използва за рекултивация на изкопите след засипване (на осн. чл.15,ал.3 от ЗОЗЗ ).

Прокарване на подземен газопровод през чужд имот се допуска при условията и по реда на чл.193 от ЗУТ и в съответствие с изискванията на глава пета от Закона за енергетиката.

Разстоянията от подземни газопроводи включително до подземни съоръжения трябва да осигуряват условия за тяхното изграждане и ремонт, без да се нарушава надеждността на съседните съоръжения. Минималните светли хоризонтални и вертикални разстояния от подземния газопровод до други инженерни подземни проводи и съоръжения се приемат съгласно табл. 3 и 4 на приложение No 2 от наредбата по чл. 200, ал. 1 ЗЕ. При стеснени условия в застроени части на населени места се допуска намаляване на отстоянията съгласно чл. 200, ал. 1 ЗЕ.

За подземно положения газопровод от полиетилен висока плътност е предвидена маркировка със сигнална лента с медни проводници, с цел да се улесни неговото подържане, избягване на аварии и указване на местоположението му.



Декември 2014г  
Пловдив  
Представляващ „ПЛАНС 4+“ ДЗЗД  
Арх. Петко Прокопиев